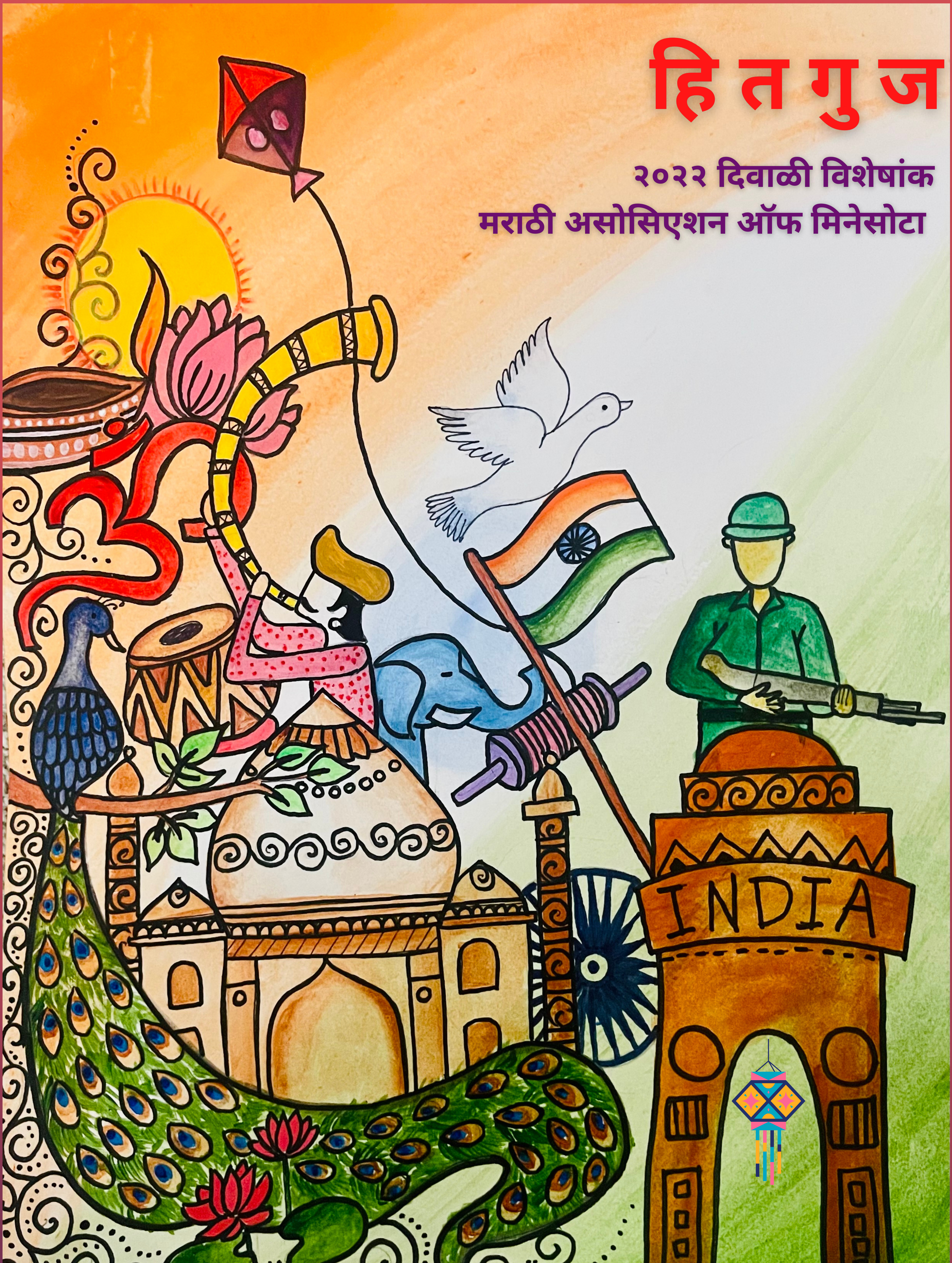
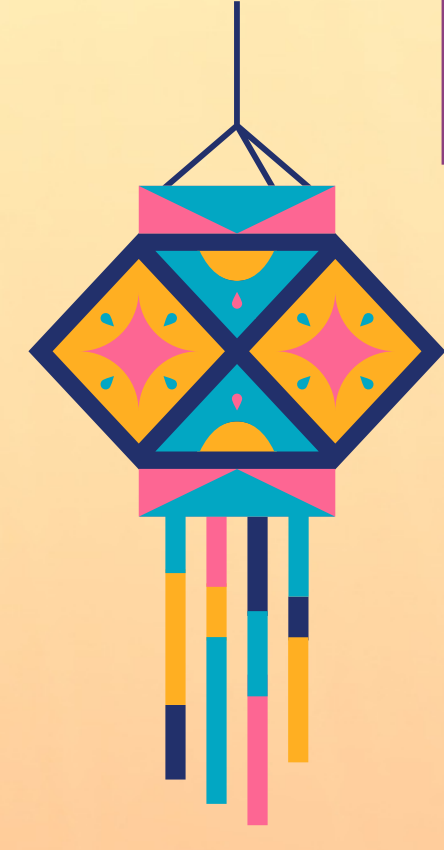

हितगुज

२०२२ दिवाळी विशेषांक
मराठी असोसिएशन ऑफ मिनेसोटा

**मराठी मंडळ कमिटी
२०२०-२०२२**

अध्यक्ष:

नेहा दामले

उपाध्यक्ष:

शिल्पा साठे

कोषाध्यक्ष:

मधुजा (नलिनी) पेंडूरकर

सांस्कृतिक सचिव:

पारस भेंडे,
देव शिंदे

संपर्क सचिव:

अमोल दांडेकर,
सोनाली साठे

शाळा सचिव:

समीर पेणकर

हितगुज संपादिका:

अमरजा बाबतीवाले
प्रविणा कुलकर्णी-पाठक

अनुक्रमणिका

मुखपृष्ठ : कल्याणी कुवळेकर

संपादकीय : प्रविणा कुलकर्णी-पाठक, अमरजा बाबतीवाले

भारतीय स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव :- ऋजुता पाथरे

मेरा भारत महान :- सौ. माधुरी भाबल गोसावी

माझा भारत महान :- जयश्री मुळे

झोका :- डॉ. श्रद्धा कदम

आपल्या मिनेसोटाचा गणपती उत्सव :- प्रांजली कुलकर्णी-पंचपुत्रे

मिनिसोटातील भटकंती :- अनुपमा नेरुरकर

ये जो देस है मेरा . . . !! :- अमरजा बाबतीवाले

अविस्मरणीय :- ऋचा सावरकर

मराठी शाळा :- समीर पेणकर

स्वातंत्र्य संग्रामातील अनभिज्ञ तारे :- सौ. स्वामिनी बाबतीवाले

दीक्षांत समारंभ :- वासंती मुदकण्णा

शब्दकोडे :- सायली अमरापूरकर-जहागिरदार आणि अर्चना गोवंडे

BMM नवीन प्रकल्प :- सायली अमरापूरकर-जहागिरदार

उत्सव माझ्या दारी :- केतकी कुलकर्णी / देव शिंदे /

केदार कडलासकर

माझी चित्रकला :- डॉ. श्रद्धा कदम / अनुश्री देव /

अंजली भुरे / अद्विक टिळेकर /

इशा आणि अन्वी कडलासकर /

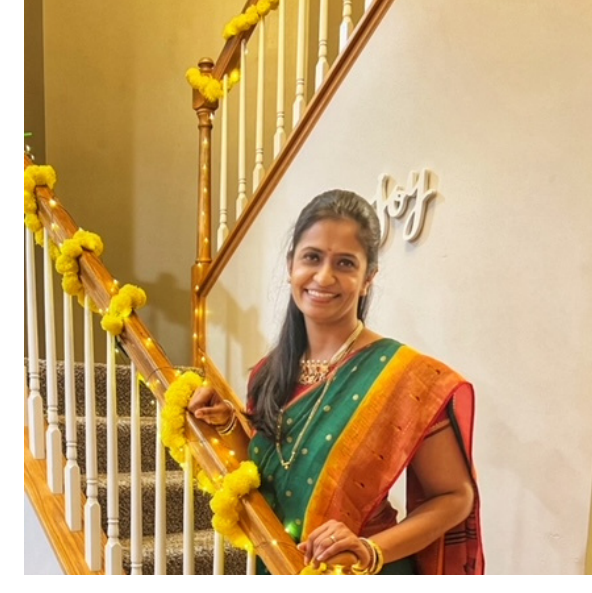
उमा जोशी / अनीशा साखरकर

छोट्यांच्या दुनियेत :- आर्याना विनय हतरकी

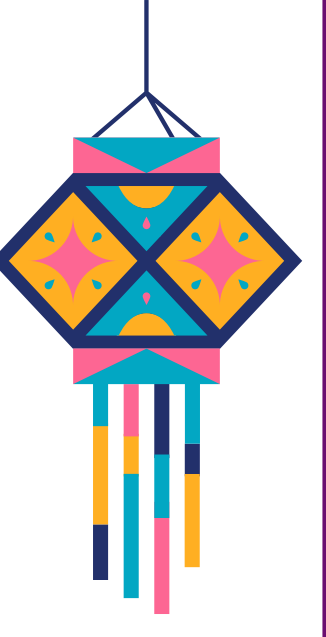

प्रविणा कुलकर्णी-पाठक

संपादकीय

अमरजा बाबतीवाले

नमस्कार मराठी Minnesotans,

आपण वर्षभर वाट बघतो तो सण म्हणजे "दिवाळी". लहान मोठ्यांचा आवडीचा, फराळाचे पदार्थ मनसोक्त खाण्याचा आणि नात्यातला गोडवा वाढवणारा हा सण. यावर्षी कोविड नंतर अचानक आयुष्यात सणवारांची आणि प्रत्यक्ष गाठी भेटींची चहलपहल असताना तुम्ही सर्वांनी 'हितगुज'ला जो प्रतिसाद दिला आहे त्यासाठी मनपूर्वक धन्यवाद. यंदाचा विषयासाठी आम्हाला फारसे वैचारिक श्रम घ्यावे लागले नाहीत कारण होते भारताच्या अमृतमहोत्सवी वर्षाचे!! आणि विषय ठरला "मेरा भारत महान " आणि इतके वेगवेगळे विचार वाचण्यास मिळाले .

या वेळेचा आपला अंक विविधतेने नटलेला आहे, तरीही साहित्याचा एकोपा आहे यात. या सगळ्या विविध साहित्यिक रूपांचा आपल्याला अभिमान वाटावा इतकी सुंदर आहेत.. चिमुकले विश्व तर इतके कलात्मक आहे की कौतुक करावे तेवढे कमी. त्यांच्या जोडीला आहे उत्साहाने आणि कलात्मकतेने साजरे केलेले उत्सव तसेच आपल्यातल्या कलाकार मंडळींची चित्रे सुद्धा आहेत. या अंकातला एक लक्षणीय लेख म्हणजे दीक्षांत समारंभ! गेल्या वेळेच्या शब्दकोडे चे उत्तर तर आहेच पण त्या सोबत सायली ताई आणि अर्चना ताईचे विशेष आभार, पुन्हा एक शब्दकोडे तयार करण्यासाठी. खुमासदार लेखनशैलीचा आस्वाद घेताना आपल्या कडे BMM साठी सुरु केलेल्या काही कार्यक्रमाचीही माहिती आहे ती सुद्धा अवश्य वाचा. सर्व अंकाचे नीट नियोजन करताना आमच्या सहसंपादिका पण मागे नाही हो..तिने आणि तिच्या आईने लिहिलेले दोनही वाचनीय लेख अंकाची शोभा वाढवीत आहेत. दिवाळीच्या मुहूर्तावर प्रकाशित होणार आपला हितगुज अंक, दिवाळीच्या फराळासारखाच विविध चवींनी भरलेला आहे असे म्हणायला हरकत नाही.

कोविड मूळे दोन वर्षांच्या विश्रांती नंतर या वर्षी MAM कमिटी ने स्वयंसेवकांच्या मदतीने स्थापना आणि विसर्जनाला मिळून १००० लोकांचा स्वयंपाक मंदिराच्या स्वयंपाकघरात केला. सर्व सहभागी लोकांचे विशेष आभार.

आम्हाला या अंकाचे संपादन करताना जेवढा आनंद झाला तेवढाच तुम्हाला तो वाचताना पण होवो अशी आम्ही आशा करतो. अंक कसा वाटलं कळवायला विसरू नका.

तुम्हा सर्वांना दिवाळीच्या खूप खूप शुभेच्छा!! आलेली ही दिवाळी सर्वांना सुखसमाधानाची, आरोग्याची आणि भरभराटीची जावो हीच ईश्वर चरणी प्रार्थना!!

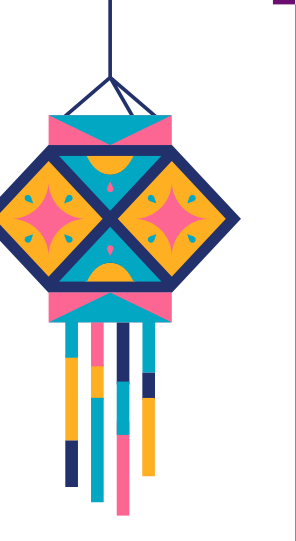
नजरचुकीने कोणाचा उल्लेख करायचा राहिला असेल तर क्षमस्व.

अंकामध्ये छापलेला मजकूर, हे साहित्यिकाचे वैयक्तिक मत असून मराठी मंडळ अथवा हितगुज संपादकांचा यात कोणताही हस्तक्षेप नाही.

भारतीय स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव

-ऋजुता पाथरे

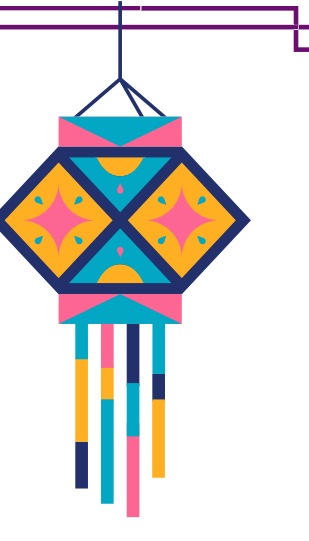
यंदाचं वर्ष हे भारताच्या स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवाचं वर्ष. त्यामुळे हितगुजच्या दिवाळी अंकाला या विषयांनी नटवायचं आवाहन कमिटीने करताच डोक्यात विचारांचं काहूर माजलं. माझा जन्म झाला तेव्हा भारताला स्वातंत्र्य मिळून जेमतेम दोन महिने झाले होते. या स्वतंत्र भारताबरोबरच मी वाढले आणि शेवटी 30 वर्षांपूर्वी भारतीय नागरिकत्व सोडून या देशाचं नागरिकत्व स्वीकारलं पण तरीही मन मात्र भारतीयच राहिलं आहे.

खरं तर आजचा भारत मला फारसा माहितच नाही. माझ्या मनातल्या भारताच्या आठवणी आहेत त्या सर्व लहानपणीच्या. अलगद मखमलीच्या वेष्टनात गुंडाळून ठेवलेल्या या आठवणी धो धो कोसळू लागल्या .

देशभक्तीची जाणीव प्रखर करणारे दोन दिवस आम्ही शालेय जीवनात साजरे करत असू. ते म्हणजे 15 ऑगस्टचा स्वातंत्र्यदिन आणि 26 जानेवारीचा प्रजासत्ताक दिन. 26 जानेवारीला शिवाजी पार्कच्या प्रशस्त मैदानावर संबंध मुंबईतल्या सर्व शाळातली मुलं सामुदायिकरीत्या हा दिवस साजरा करत. हजारोंच्या संख्येने आलेली मुलं आपापल्या नेमून दिलेल्या चौकोनात शिस्तबध्द उभे राहून सुप्रसिध्द संगीत दिग्दर्शक वसंत देसाई यांच्या नेतृत्वाखाली “माणूसकीच्या शत्रूसंगे युध्द आमुचे सुरु, जिंकू किंवा मरु” अशासारखी देशभक्तीने ओतप्रोत भरलेली समरगीते अगदी एका सुरात म्हणताना आमची छाती गर्वाने फुगून जाई. कार्यक्रम संपल्यावर सुक्यामेव्याचे पाकीट वाटले जाई. त्याचं अप्रुप त्यावेळी खूप वाटत असे. ते बसमध्ये खात खात गाणी म्हणत आम्ही शाळेत परत येत असू. त्यावेळी भारत देशाबद्दलच्या अभिमानाने चेहरा अगदी फुलून गेलेला असे. त्यानंतर आम्ही रात्र होण्याची वाट पहात असू. कारण मुंबईत 26 जानेवारीला दिव्यांची रोषणाई असे. फोर्ट, मरीन ड्राईव्ह, मुंबई युनिव्हर्सिटी इत्यादी वेगवेगळ्या भागात आम्ही लहान मोठी सर्वजण ट्रक भरभरून ही झगमगती मुंबई पहायला बाहेर पडत असू. आम्हा मुलांना ही एक पर्वणीच असे. दिवाळीला सुध्दा आकाशकंदिल, मंद तेवणारी पणत्यांची रांग, रांगोळ्या याने मुंबई नटलेली असे, पण 26 जानेवारीला मात्र लखलखत्या दिव्यांच्या माळांनी सजलेली मुंबई पहातांना येणारी धुंदी वेगळीच असे. त्यावेळी तिरंगी झेंडा लावून मिरवण्याची हौस आम्हा सर्व मुलांना असे.

मला आठवतात ते शाळा कॉलेजचे दिवस. “हिंदी चिनी भाई भाई” चे नारे लावून पाठीत सुरा खुपसला होता चीनने 1962 मध्ये. त्यावेळी सारा देश चवताळून उठला होता. सर्वजण आपापल्या परीने जमेल तसे पैसे, दागिने देशासाठी जमा करत होते, अनेक नवजवान सेनेत दाखल होत होते. ते युध्द संपले आणि 1965 मध्ये पाकिस्तानचे युध्द सुरु झाले. कॉलेजमध्ये येताजाता आम्ही वाटेत थांबून युध्दाच्या बातम्या ऐकत असू. त्यावेळी मोबाईल सोडा, साधे टीव्हीसुध्दा नव्हते. त्यामुळे रेडिओवरच सारी भिस्त असे. चीनचं युध्द लांब उत्तरेत, पण पाकिस्तानचं युध्द मुंबईच्या जवळच. त्यामुळे शत्रू मुंबईच्या सीमेवर येण्याची शक्यता निर्माण झाली. रात्री ब्लॉक आऊट करण्याचे आदेश असल्यामुळे खिडक्यांना काळे कागद लावले जात. कंदिलाच्या मिणमिणत्या प्रकाशात आम्ही अभ्यास करत असू. पण मनातून या युध्दामुळे परीक्षा रद्द व्हावी अशी प्रार्थनाही करत असू. कधी कधी शत्रूची विमाने आपल्या हद्दीत आल्याचा सायरन वाजत असे, त्यावेळी घरात दडून बसण्याऐवजी सर्व लोक गच्चीत धावत बघायला जात. पण तोवर आपल्या हवाईसेनेने त्यांना हुसकावून लावलेले असे. एकूणच तो सारा काळ मात्र देशभक्तीने पुरेपूर भारलेला होता.

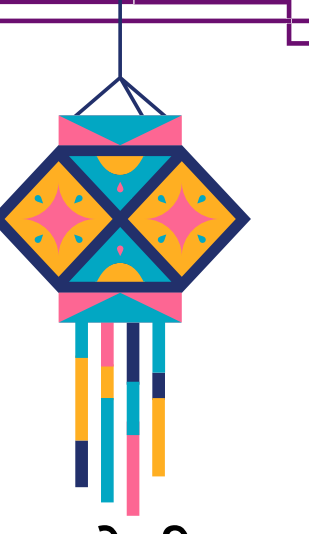
माझा जन्म जरी स्वतंत्र भारतात झाला असला, तरी स्वातंत्र्य लढ्याच्या झुंजार कथा ऐकतच मी मोठी झाले. माझे वडील रत्नागिरीच्या त्यांच्या घराच्या आठवणी सांगत. त्यात समोरच्या पटवर्धन काकूंच्या घरात स्वातंत्र्यवीर सावरकर यांना नजरकैदेत ठेवले होते तेव्हा भूमिगत चळवळीत ते चिठ्ठ्या, कागदपत्र कशी शिताफीने पोहोचवत, याच्या सुरस कथाही असत.

उन्हाळ्याच्या सुट्टीत मी आजोळी जाई, तेव्हा शिवाजी महाराज, तानाजी यांची चरीत्र वाचणं हा आमचा आवडता उद्योग होता. मग हळूहळू टिळक, आगरकर, नेताजी सुभाषचंद्र बोस, झाशीची राणी यांच्यावरील कादंबरी, कथा वाचणं, चर्चा करणं मला फार आवडत असे. असं बाळकडू प्यायलेली मी एका परक्या देशात येईन आणि इथलीच होऊन जाईन अस कुणी सांगितलं असतं, तर माझा विश्वासच बसला नसता. पण कधी कधी सत्य हे कल्पनेपेक्षाही आश्चर्यकारक असतं हे खरं.

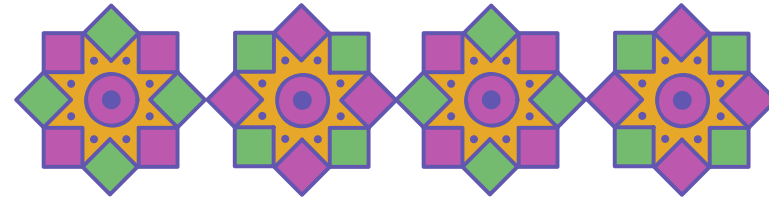
येथे अमेरिकेत आल्यावर 2-3 वर्षात परत आपल्या देशात जाण्याचे स्वप्न आम्हीही रंगवले होते. परंतु पहाता पहाता अनेक वर्ष निघून गेली. आतासारखं दरवर्षी भारताला जाणं आम्हाला विद्यार्थीदशेत परवडत नसे. त्यानंतर अनेक अपरिहार्य कारणाने आमच्या पाच वर्षांच्या भेटीही हळूहळू लांबू लागल्या. त्यामुळे आजच्या भारताचा आम्हाला स्वानुभव नाही. आम्ही भारताबद्दल ऐकतो ते नातेवाईक, मित्रमंडळींकडून. पेपर, पुस्तकं वाचून, टी व्ही, सिनेमा पाहून मनात भारताबद्दल परस्पर विरोधी चित्र तयार होतात.

एक माझा विशाल भारत देश, जो आता जगात बलाढ्य होत चालला आहे. प्रगतीपथावर असणारा आणि पुढे घोडदौड करणारा देश. आता ठिक ठिकाणी टॉवर्स बांधले जात आहेत, मोठे मोठे मॉल्स, गतिमान हायवे, समुद्रकिनारी बांधलेले ऑब्झरवेशन डेक, त्याभोवती लावलेली आखीव रेखीव झाडे, सुरेख विमानतळ, टेक्निकल क्षेत्रातली भारताने कमावलेली प्रशंसा, अनेक क्षेत्रात पुढे येऊन तळपणारी भारतीय नारी, किती छोट्या छोट्या मुलांच्या अनेक कलागुणांना प्रोत्साहन देणारी अनेक व्यासपीठे, एकापेक्षा एक सुरेल गायक. मन थक्क होतं. किती थोड्या काळात भारताने एवढी प्रगती केली आणि त्याचवेळी दुसरंच एक चित्र नजरेसमोर येत रहातं. पहावं तिथे गरीबी, वशिलेबाजी, गुंडगिरी, प्रत्येक स्तरावर चालणारा भ्रष्टाचार, स्त्रीयांवर होणारे अत्याचार, अस्वच्छता, श्रीमंत आणि गरीबांमधली वाढत जाणारी तफावत. ज्या आपल्या भारतीय संस्कृतीचं आपण कौतुक करतो ती आता कुठे रसातळाला पोहोचली आहे. काळाप्रमाणे सर्व जगच बदलत चाललं आहे, भारतही त्याला अपवाद नाही. पाश्चात्य देशांचं अंध अनुकरण केलं जातं. त्यांच्या ज्या गुणांची कदर करुन अंगीकरण करावं त्याऐवजी नको त्या गोष्टींचा विचार न करताच त्या अगदी फुशारकीने केल्या जातात. सिनेमातील ते देहाचे प्रदर्शन करणारे टीचभर कपडे घालून केलेले नाच, हिंदीच नाही तर मराठी सिनेमातही पदोपदी 'फ्र--' शब्दाचा वापर करणं, या सर्व गोष्टी रोजच्या सवयीने केल्या जातात. काळाबरोबर पुढे जाणं अपरिहार्य आहेच. अजून नऊवारी साडी नेसून डोक्यावर पदर घेऊन मान खाली घालून वावरणे म्हणजेच आपली संस्कृती राखणे नव्हे. पण आपल्या काही रुढीच फक्त बदलत नाहीत, तर त्याबरोबर आपली काही मूल्येही बदलत चालली आहेत. सत्यनारायणालाही मिनीस्कर्ट व लो कट ब्लाऊज घालून जाणं अशा बॉलिवुडच्या संस्कृतीलाच आपली संस्कृती मानलं जाऊ लागलं आहे. मोठ्यांचा आदर करणं, आलेल्या पाहुण्यांचा पाहुणचार करणं, स्वतः जेवण करणं अशा गोष्टी कमीपणाच्या समजल्या जातात. काही पुरुष घरात लग्नाची बायको असतांना दुसरीशी लग्न करतात. पैशाच्या मागे धावण्याची वृत्ती वाढली आहे, मग त्यामुळे येणारा वेळेचा अभाव. समाजाची बांधिलकी नाहीच. मी आणि फक्त माझं कुटुंब. प्रेम, त्याग, अन्य कुणाला मदत करण्याची तयारी या मूल्यांचा विसर पडत चालला आहे. आपल्या फायद्यासाठी कुणाला फसवणे हे अगदी सहज केलं जातं. त्याबद्दल ना कुणाला खेद ना खंत. घरीच खूप कष्टाने बनविलेला स्वयंपाक एक मागासलेपणाचं लक्षण समजलं जातं, आणि मोठ्या महागड्या हॉटेलमध्ये जेवायला नेवून पार्टी देणं हे एक प्रतिष्ठितपणाचं लक्षण मानलं जातं. कधी कधी वाटतं भारतीय संस्कृती हळूहळू नाहीशी होत चालली आहे. प्रगतीच्या नावाखाली राहिल्या आहेत त्या फक्त आंधळेपणाने निर्माण केलेल्या रुढी.

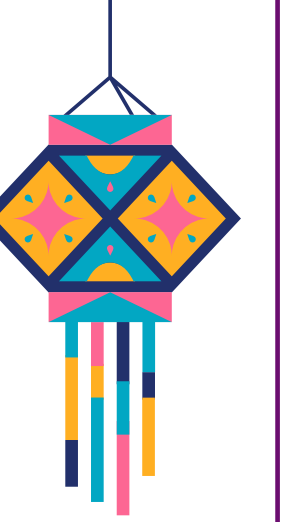
तसं पाहिलं तर बाह्य बदल आमच्यातही झाले, पण आमचा आत्मा भारतीयच राहिला. आम्ही आमच्या बरोबर आणलेली संस्कृती येथे जपत राहिलो. आमची मुलं इथे जन्मून आणि वाढवून कधीही अश्लील बोलली नाहीत व बोलतही नाहीत. आता त्यांची मुलंही इथे वाढूनही भारतीय मूल्यांचा आदर करतात. एक चांगले नागरीक होण्यासाठी धडपडतात. भले आम्ही आमचं भारतीय नागरीकत्व गमावलं, पण आमची ही नवी पिढी आपल्या संस्कृतीचा खरा अर्थ समजून घेऊन तिचा आदर करत आहेत. कुठल्याही स्पर्धेत भारत जिंकताच त्यांनाही अभिमान वाटतो.

भारताला यश मिळालं की आम्हाला आनंद होतो व गर्वाने ऊर भरून येतो. पंख फुटले की पाखरु आकाशात उंच भरारी मारतं, पण त्याच्या आईचं नाळेचं नातं कधीच सुटत नाही. आमचंही काहीसं तसंच झालंय. हजारो कोसावरूनही आम्ही भारतावर प्रेम करतो आणि म्हणतो माँ तुझे सलाम.

उत्सव माझ्या दारी

-देव शिंदे आणि परिवार

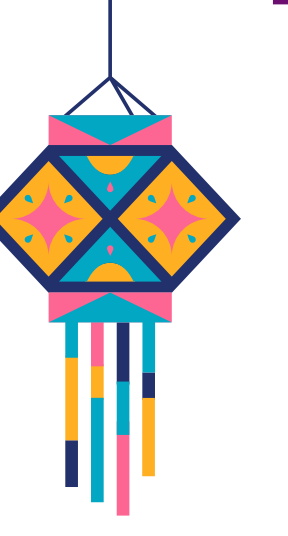

वारली चित्रकला ही वारली संप्रदायाची चित्रकला आहे. वारली चित्रकला ही विशेषतः निसर्ग आणि निसर्गातील विविध घटकांवर आधारित आहे . आम्ही या वर्षी गणपतीची आरास बनवताना आपल्या महाराष्ट्राची चित्रशैली आणि खेड्यातील घररचना मांडायचा विचार केला . आम्ही आमच्या घरात नेहमी आपल्या भारतीय चित्रशैली आणि संस्कृती सादर करायचा प्रयत्न करत असतो .

मेरा भारत महान

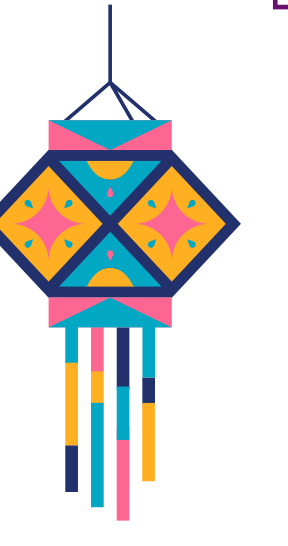

-सौ. माधुरी भाबल गोसावी

खरंतर अशा एका सदराला लेख लिहून पाठविण्याचा हा माझा पहिलाच प्रयत्न आहे. आणि त्यात "मेरा भारत महान" या अशा महान सदरासाठी लिहायला मिळतंय याचा विशेष आनंद आहे. आपल्या ध्यानीमनी नसताना अचानक अमेरिकेत आल्यानंतर पावलापावलावर आठवण येत असते ती म्हणजे आपल्या भारतभूमीची!

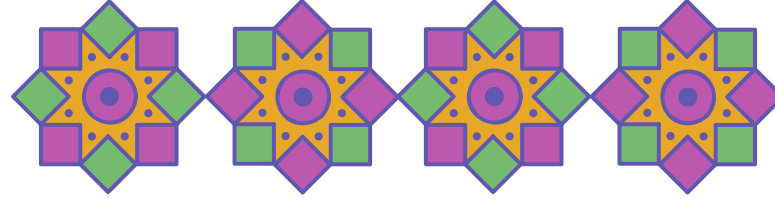
एखादी नवीन नवरी जशी आपलं माहेर सोडून सासरी येते आणि तिथल्या परिस्थितीशी जुळवून घेण्याचा प्रयत्न करत असते तशीच काहीशी अवस्था माझी इथे अमेरिकेत आल्यानंतर झाली होती. पण इथे आल्यानंतर माझी पहिली भेट झाली ती म्हणजे आपल्या या MAM च्या मराठी मंडळाशी. जगाच्या पाठीवर तुम्ही कुठेही जा तुमचं गाणं आणि तुमच्यातली कला तुम्हाला कधीच एकटं सोडत नाही हेच खरं. माझ्या प्रिय भारतभूमीत. . हो प्रियच म्हणेन मी कारण संगीताविषयीचे खरे संस्कार भारतीय संगीतातूनच मला मिळाले. लहानपणापासून लता मंगेशकर, आशा भोसले, सुमन कल्याणपूर अशा भारताच्या अष्टपैलू रत्नांची मराठी, हिंदी गाणी रेडिओवर ऐकण्याची आवड आईने मला लहानपणापासूनच लावली होती. शाळेत असताना राष्ट्रगीताच्या मुली म्हणून गायनासाठी निवड झाली आणि मग हळूहळू संगीतातील माझी रुची अधिक वाढू लागली आणि मग एक पाऊल पुढे म्हणून मी उत्तर भारतीय संगीत शिकण्यास सुरुवात केली. पुढे जाऊन "मायबोली माय मराठी" या वाद्यवृंदातून गाणे अजूनच बहरायला लागले. मायबोलीच्या कार्यक्रमांच्या निमित्ताने देशाच्या खूप भागात मला फिरायला देखील मिळाले. दिल्ली, राजस्थान, गुजरात, गोवा व महाराष्ट्रातले सुद्धा बरेच प्रदेश पाहायला मिळाले. त्यातल्या आगऱ्याच्या ताजमहाल विषयी काय सांगावे, खुल्या आकाशात उभा असलेला विशाल ताजमहाल डोळ्यात खरंच मावत नाही. त्याचे सौंदर्य पाहून डोळे खरंच दिपतात. अजून एक आठवण सांगायची म्हणजे भारत सरकारच्या पश्चिम क्षेत्र सांस्कृतिक विभागातर्फे दरवर्षी भारताच्या वेगवेगळ्या राज्यांमध्ये तीन दिवसीय सांस्कृतिक कार्यक्रम व्हायचे त्यात पंजाब, गुजरात, महाराष्ट्र, ओरिसा, केरळा, गोवा अशा वेगवेगळ्या राज्यांतून कलाकार यायचे. त्यात महाराष्ट्राचे नेतृत्व करण्याची संधी आमच्या मायबोली मायमराठी या गुपला मिळाली होती. या अशा कार्यक्रमात भारताची विविधता प्रत्यक्ष बघायला मिळायची. वेगवेगळ्या प्रांताप्रमाणे बदलत जाणारे संगीत, वेगवेगळी वाद्यं, त्यांचे सुंदर अविष्कार सगळं काही अशा कार्यक्रमातून मला अनुभवायला मिळाले. गुजरातच्या एका आदिवासी पाड्यातील त्या कलाकारांची प्रस्तुती तर वाखाणण्याजोगी असायची. एकाच भारताचे वेगवेगळ्या भागांतून आलेले हे सगळे बांधव एकमेकांची भाषा जरी समजत नसले तरी कार्यक्रमात मात्र एकरूप व्हायचे. आणि हेच तर सौंदर्य आहे आपल्या भारताचे. विभिन्न भाषा, विभिन्न प्रदेश, विभिन्न खाद्यसंस्कृती, विभिन्न पेहराव, विभिन्न संगीत पण देशाविषयी आदर आणि प्रेम मात्र सारखेच. प्रत्येक स्वातंत्र्यदिनाच्या दिवशी स्टेजवर "ए मेरे वतन के लोगो" गाताना आपल्या देशाविषयी नेहमीच अभिमान वाटायचा आणि इथे अमेरिकेत आल्यानंतर सुद्धा यावर्षी ही फार्गोटल्या भारतीयांसमोर ते गीत सादर करण्याची संधी मिळाली तेव्हा तर कृतकृत्य झाल्यासारखे वाटले. अमेरिकेत राहूनही इंग्रजी गाणी, चित्रपट मला कधी रुचलेच नाहीत त्यापेक्षा सर्वात जास्त आनंद तेव्हा झाला जेव्हा एका भारतीय म्युझिकल ग्रुपमध्ये दर विकेंड्स ना हिंदी गाणी म्हणण्याची संधी मिळाली. आणि सोबतच हिंदी भाषा बोलण्याची ही बरं का. आणि त्यात अजून सोने पे सुहागा म्हणजे MAM च्या मराठी शाळेत संगीत शिकवण्याची सुद्धा संधी मिळाली.

यंदाचं आपलं अमृत महोत्सवी वर्ष आणि त्यात स्वातंत्र्यदिनाच्या निमित्ताने राबवण्यात आलेलं "हर घर तिरंगा" अभियान भारतात जोरदार चालू होतं. मग इथे झेंडा वाटप झालं नसलं तरी मी स्वतः झेंडा बनवण्याचं ठरवलं आणि तो खिडकीवर लावल्यावर खूपच अभिमानास्पद वाटायला लागलं.

कितीही परदेशात राहिलो तरी इतक्या वर्षांच्या आपल्या भारतभूमीला, त्या संस्कारांना कसे काय विसरणार. उलट मी म्हणेन परदेशात आल्यानंतर आपल्या देशाची आपल्याला जास्त आठवण येत असते. आपलं भारतीय जेवण, छानछान पदार्थ भारतात राहून ते खाण्याची चव आणि गंमत वेगळीच. इथेही मिळतच सगळं पण तरी तितकीशी कसर नाही ना भरून निघत. त्यामुळे भारतातल्या सगळ्या पदार्थांची मी आवर्जून आठवण काढत असते. अनेक पराक्रमी योद्ध्यांनी पावन झालेल्या, आपल्यातील एकता, संस्कृती याचे उत्तम दर्शन घडवणाऱ्या आणि अतिथी देवो भव हा श्रेष्ठ धर्म मानणाऱ्या अशा आपल्या भारत देशा विषयी शेवटी एकच उदगार निघतात ते म्हणजे

"हे राष्ट्र देवतांचे हे राष्ट्र प्रेषितांचे,
आ-चंद्रसूर्य नांदो स्वातंत्र्य भारताचे"

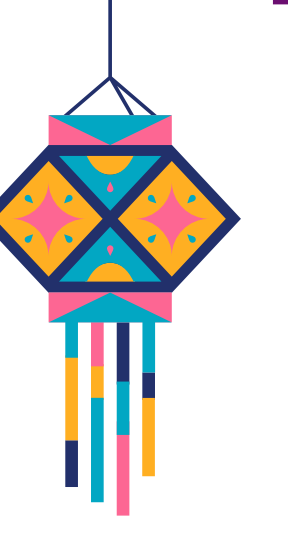
उत्सव माझ्या दारी

केतकी कुलकर्णी

माझा भारत महान!

-जयश्री मुळे, पुणे

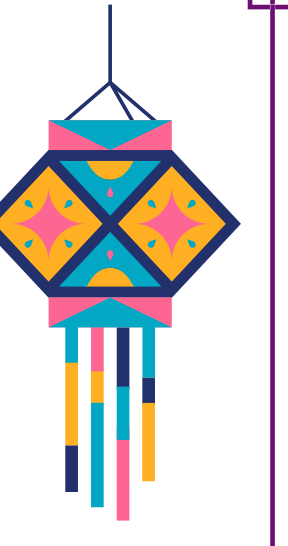
२०२० साल उजाडले तेच मुळी सर्व जगाला हादरून टाकणाऱ्या कोरोनारूपी राक्षसाच्या आगमनाने! त्याच्या रौद्र, अतिभयंकर रूपाने कुटुंबच्या कुटुंबं उद्ध्वस्त झाली. सर्वत्र मृत्यूचे तांडव सुरु झाले. मनुष्य पार हतबल होऊन गेला. नाट्य-गोत्यांची माणसे भेटणे दुरापास्त झाले. परंतु कोरोनाने मनुष्याची दैना केली असली तरी माणसातलं माणूसपण हरवलं नाही. मनुष्यरूपातील देवदूत मदतीला धावून आले. माझ्या भारत देशातील पोलीस यंत्रणा, सफाई कामगार, डॉक्टर यांनी त्यांना उपलब्ध असलेल्या सर्व माध्यमांतून कोरोनाला नियंत्रणात आणले.

या कालावधीत मी भारतात एकटी राहत होते. पण त्या काळात तंत्रज्ञानाने झटपट प्रगती केली आणि फोनवर App च्या माध्यमाने अगदी भाजीपालाही घरपोच येऊ लागला. कोरोनाच्या सुरुवातीला एकमेकांना भेटायला घाबरणारे लोक हे संकट सर्वांवर सारखे आहे याची जाणीव झाल्यावर मात्र मदतीला धावून येऊ लागले. माझ्या सोसायटीमध्ये कित्येक घरांत जणू खानावळी सुरु झाल्या. शेजारपाजाऱ्यांनी कोरोनाग्रस्तांना सर्व नियम पाळून घरपोच डबा देण्याची व्यवस्था केली. एकमेकांना आधार देत समाज एकत्र आला. कुणाच्या घरी "केस" आली असे समजले तर त्यांची आणि इतरांची योग्य काळजी घेण्याची सर्व कार्यपद्धती आमच्या सोसायटीमध्ये तयार झाली. अशी बरीच उदाहरणे मी भारतातल्या अन्य ठिकाणीही झाल्याचे ऐकले. हे सर्व पाहून माझ्या देशाचे आणि नागरिकांचे कौतुक वाटते.

माझ्या देशात नारीशक्तीचा सन्मान आहे. गानकोकिळा लता मंगेशकरांचा दैवी आवाज माझ्या देशाने अनुभवला आहे. त्या कुटुंबातील सर्वच सदस्यांना गोड आवाज मिळावा, हा तर चमत्कारच! माझ्या देशात सिंधुताई सपकाळांसारखी अनाथांची मायही जन्माला आली. सुषमा स्वराज यांसारख्या धुरंधर राजकारणी, सुधा मूर्तीसारख्या समाजसेविका आहेत, तसेच सैन्यदलांत स्वतःचा ठसा उमटवणाऱ्या शौर्यवान महिला आहेत, आणि विविध खेळांत पदके मिळवणाऱ्या कौशल्यवान मुलीदेखील!

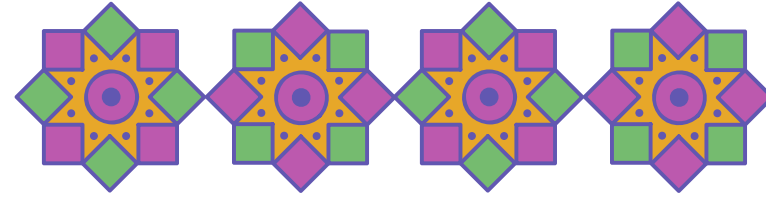
माझ्या या देशाला अनेक संस्कृती लाभल्या. विविधतेतून एकतेचा मूलमंत्र जपणारी माझी संस्कृती आहे. प्रांतीय खाद्यसंस्कृती प्रांताबाहेर जाऊन भारतभर, आणि जगभर प्रसिद्ध झाल्या आहेत. विविध भाषा एकत्र नांदत आहेत. माझी मातृभाषा मराठी, प्राच्यभाषा संस्कृत आणि राजभाषा हिंदी यांनाही तंत्रज्ञानाने सर्वत्र उपलब्ध केले आहे. सुरक्षितता, विवाह संस्काराचे पावित्र्य, नात्यांमधील एकोपा हे सारे माझ्या देशात मला पाहायला मिळते. प्रत्येक जातीधर्माच्या आदर माझा भारत देश करतो.

मिनीपोलीस येथे इंडिया फेस्टिवलला जेव्हा भारत देशाचा झेंडा फडकताना दिसला तेव्हा माझे मन अभिमानाने फुलून आले. जसे भारतीय लोक जगाच्या कानाकोपऱ्यांत पोचले आहेत, तसेच नृत्यकला, गायनकला, संभाषणकला, स्थापत्यकला अशा अनेक कला सातासमुद्रापार पोचल्या आहेत. मी परदेशात येते तेव्हा इथल्या निसर्गरम्यतेचे, विविध नवीन गोष्टींचे कौतुक वाटते. तरीही क्षणाक्षणाला भारताची आठवण येत राहते. भारतात चैत्र महिन्यात ऐकू येणारी कोकिळेची "कुहू-कुहू" कानाला किती गोड वाटते! हा वसंतोत्सव चैतन्याचा, नवसृजनतेचा मला मायभूमीतच पाहता येतो. अंगावर गोड शिरशिरी आणणारी थंडी, वळवाच्या पावसात येणारा ओल्या मातीचा मृदुगंध, ग्रीष्मातली आमरसाची मेजवानी, घरभर सुवास दरवळत ठेवणारा दारचा मोगरा, हे आणि बरेच काही फक्त भारतातच मिळू शकते.

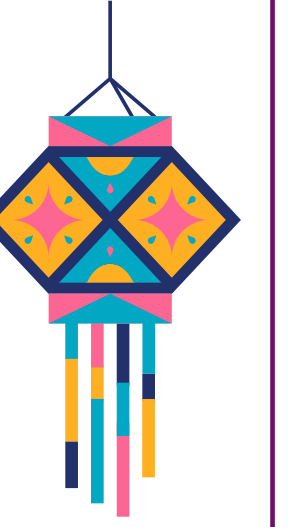
२भारताच्या स्वातंत्र्याला ७५ वर्षे पूर्ण झाली आहेत. भारत उत्तरोत्तर प्रगती करत आहे. आपली लेकरं दूर राहतात याची माझ्यासारख्या आईच्या जीवाला खंत असते, तशी ती भारतमातेलाही असणारच! पण दूर राहूनही आईला, भारतमातेला न विसरता आपली मुलं आपली भाषा, संस्कृती यांचं जतन आणि संवर्धन करतात याचा आनंद आहे. भारताच्या उज्ज्वल भविष्याविषयी एवढेच म्हणावेसे वाटते -

"हे राष्ट्र देवतांचे, हे राष्ट्र प्रेषितांचे।
आ चंद्र सूर्य नांदो, स्वातंत्र्य भारताचे!

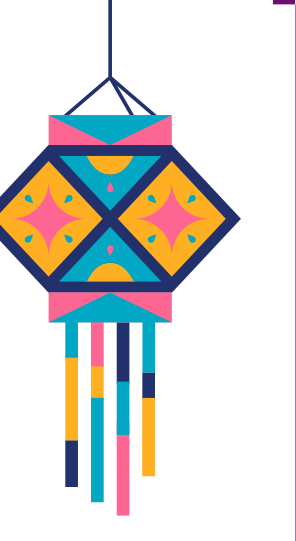
उत्सव माझ्या दारी

केदार कडलासकर आणि परिवार

झोका

-डॉ. श्रद्धा कदम

पिहु बरोबर बाहेर पार्क मधे गेले होते तिने बाकी मुलांना पाहुन 'स्विंग'वर बसण्याचा हट्ट धरला आणि त्यांचं पाहुन more higher अस म्हणत होती ,तिची more higher ची अपेक्षा मनाप्रमाणे पुर्ण झाल्यावर, मी हि शेजारच्या झोक्यावर कुणी मला पाहत तर नाही ना ??!याची खातरजमा करून जाऊन बसले ,पिहूने माझ्याकडे नजर वळवली आणि खुदकन हसत 'take it more higher ,Aai 'म्हणायला लागली ,थोडासा उंच झोका घेतल्यावर मन भुतकाळात गेल

आम्ही लहानपणी वाट पाहायचो ते म्हणजे नागपंचमीची ,एक म्हणजे त्या दिवशी मिळणारा नवीन फ्रॉक आणि दुसर म्हणजे आमच्या गल्लीत भले मोठे खांब रोवून बांधला जाणारा झोका !गल्लीत जेवढी घर आहेत तेवढ्या घरातून वर्गणी गोळा करून ,त्या झोक्यासाठी लागणार दौरा व खांब आणले जायचे .सगळी पुरुष मंडळी एकत्र येऊन पंचमीच्या आदल्या दिवशी तो झोका बसवायची .दुसऱ्या दिवशी लहान मुली हापश्याच पाणी भरायला आल्या कि एक दोन झोके घेऊन जायच्या ,पंचमीला माहेरी आलेल्या माहेरवाशिणी आणि काही कारणास्तव सासरीच राहिलेल्या सासुरवाशिणी हलकेच त्या मुलीकडे कटाक्ष टाकत आणि मनाला सांगत (काम पटकन आवरून संध्याकाळी नक्की मी झोका खेळणार !) म्हणत लगबगीने हालयाच्या ,दिवसभर पुरणपोळीचा स्वयंपाक जेवण आवरून ,चुडा भरून (हिरव्या बांगड्या),गल्लीत नेमकी पंचमीला चक्कर मारणाऱ्या गाड्यावरून ,टिकल्या ,रंगबिरंगे गंध आणि नक्षीचे गोट घेऊन सगळे आपल्या परीने खुश व्हायचे ,याची सर मॉल मधे जाऊन kate spade ची 10 हजार ची पर्स घेताना कधी आली नाही व येणार हि नाही .एका पंचमीला मम्मीच्या 'कुछ कुछ होता हे 'साडीचा ड्रेस शिवून आम्ही तिघी बहिणी दिमाखात मिरवलो होतो ,त्या वेळी आपण बँडवाले दिसु याचा स्पर्श हि मनाला होत नसे .संध्याकाळ झाली कि आपल्याला कुनीतरी हाक मारेल तेव्हा झोका खेळायला जाऊ असं म्हणत मनातली इच्छा मारत बायका दाराशी घुटमळायच्या ,त्यातली एखादी डेरिंग करून सगळ्यांना गोळा करायची ,तू बस मी बस म्हणत ,कमरेला पदर खोचून हलकेच त्या संकोचातून सैल होउन झोके घायच्या ,त्यात आम्ही मुली मधेच लुडबुड करून झोक्यावर आपला नंबर मिळवायचो .प्रत्येक वर जाणाऱ्या झोक्याबरोबर आपण बाई या बंधनातून मुक्त होत आहोत असं काही वेळा साठी त्यांना वाटत असेल .त्यांच्या चेहऱ्यावरच बंधमुक्त नातं पाहताना मी हि हरखून जायचे .

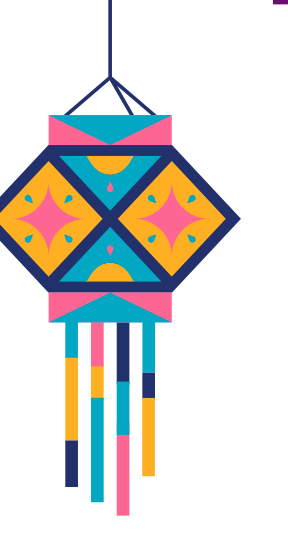
आमच्या घरी पहिलं नातवंडं आलं ते म्हणजे आमची ओवी ,तिच्या साठी आमच्या घरासमोर पावसाचं पाणी नितारण्यासाठी मम्मी पपांनी पत्र्याचा उतरता शेड होता ,त्यात फळी ने व दोऱ्याने बांधलेला झोका होता ,आमची ओवी दिवस भर त्याच्या भोवती खेळत असायची ,फळी टोचु नये म्हणुन त्याला टॉवेल गुंडाळून पप्पानी केलेला इंडियन जुगाड म्हणजे अरारा !आताहि विडिओ कॉल केला कि माझी मम्मी पिहूला ती येण्यासाठी झोक्याच अमिश देतेच !ओवीसाठी बांधलेल्या झोक्यावर कधी कधी मी हि जाऊन बसायचे ,हळुच पायाने झोका घेत पत्र्याच शेड अंगावर तर येणार नाही ना याची भीती बाळगत बाजुला व्हायचे . त्या झोक्यांवर बसताना सेप्टी काय असते ??याची पुसटशी हि कल्पना न्हवती ,मला वाटत एकार्थाने ते बरंच होत कारण पिहूच्या भाषेत सांगायचं झालं तर मी more higher झोके घेतले नसते ,आणि आठवणींच्या झोक्यात बसुन मुक्त झाले नसते !!!

एक झोका असा दे मला माझ्यात शोधणारा !

एक झोका असा दे पुन्हा आठवणीत हरवणारा !!

आपल्या मिनेसोटाचा गणपती उत्सव

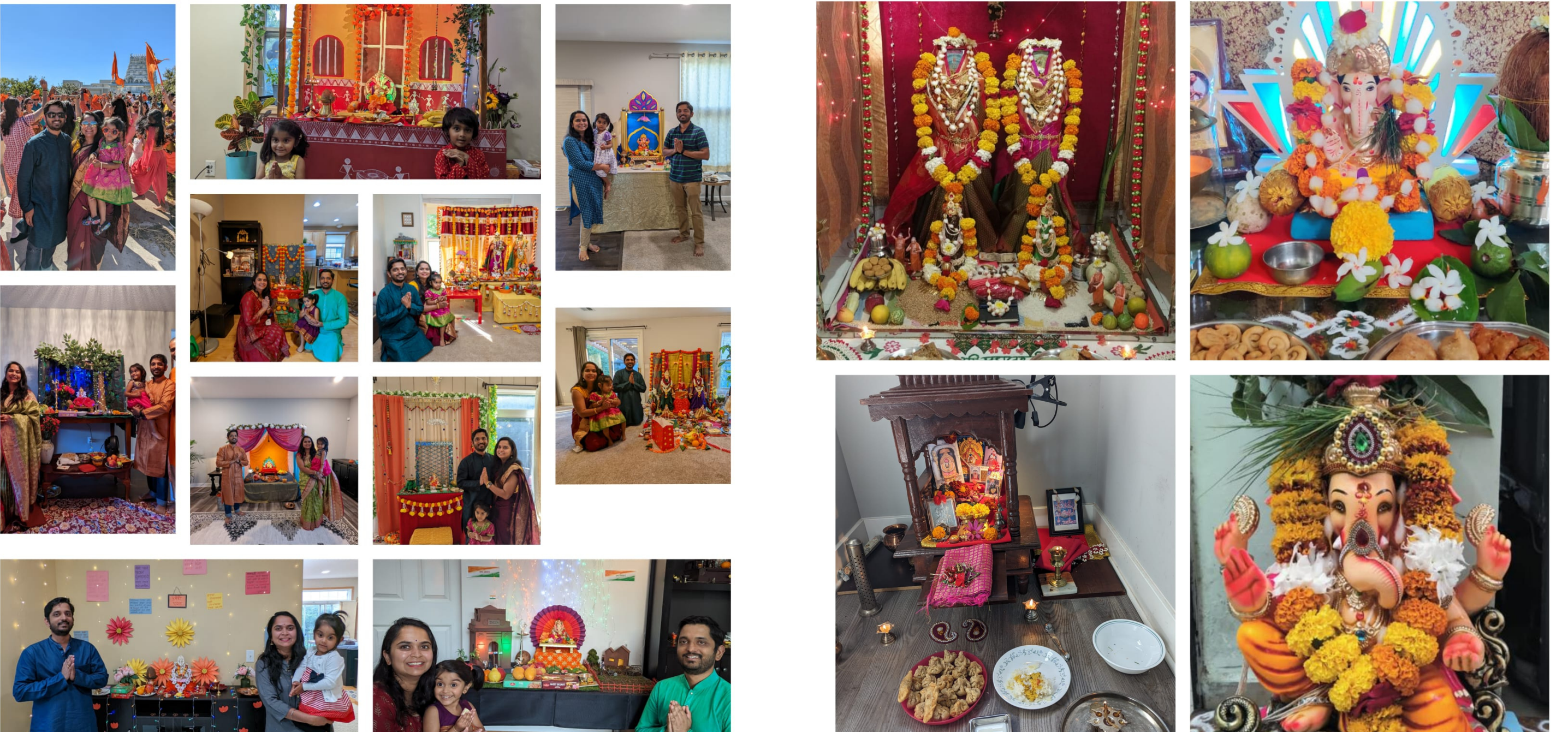

-प्रांजली कुलकर्णी-पंचपुत्रे

भर दुपारची वेळ होती. आम्ही तिघे ट्रॅडिशनल ड्रेसेस घालून MAM च्या गणपती मिरवणुकीत सहभागी झालो. टाळ्यांचा आवाज कानावर पडला आणि क्षणभर मन जुन्या आठवणीत रमल - मला लहानपणी, आता गणपती येणार या कल्पनेनेच आनंद व्हायचा. त्या काळी तो सुट्टीचा, सजावटीला हातभार लावायचा, मोदकांचा वा गणपती मंडळांना भेट देण्याचा असायचा. मंडळातील विविध गणपती मूर्ती आणि त्यांचे देखावे अवर्णनीय असायचे. त्यात रांगेत उभे राहून प्रसाद मिळवायचा आनंद वेगळाच - तितक्यात गणपती बाप्पा मोरया ची घोषणा झाली आणि मी परत मिरवणुकीत सामील झाले.

दर वर्षी जुलै महिन्यात आम्हाला मिनेसोटा मध्ये गणपती आमंत्रणाची चाहूल लागते. आम्ही अगदी गुगल नोट्स मध्ये यादी करतो जेणेकरून न चुकता सर्वांकडे बाप्पांचं दर्शन घेता येईल. आम्ही भारतातील घरच्या गणपती आरती विडिओ कॉल वर द्वारे करतो आणि इथे पण घरी रोज बाप्पाला आरती आणि प्रसाद करतो जेणेकरून सणाचं वातावरण निर्माण व्हावं. गणपतीत आम्ही दहा दिवस मिनेसोटातील विविध गणपतींना भेट देतो आणि प्रत्येकाच्या विलोभनीय देखाव्यांचा आनंद घेतो. यावेळेस काही मित्र-मैत्रिणींकडे गौरी/महालक्ष्म्यांच्या दर्शनाचा पण योग आला. हे ऐकून भारतातील घरची मंडळीपण आनंदली. यावर्षी तर निरुक्तापण आरत्यांवर ताल धरायला लागली आहे. तीपण तिच्या बोंबड्या भाषेत आरती पुटपुटते. हे पाहून विचार येतात की आपण जे लहानपणी अनुभवलं ते निरुक्तापण अनुभवत आहे आणि आपल्या संस्कृतीची तिला गोडी निर्माण होत आहे.

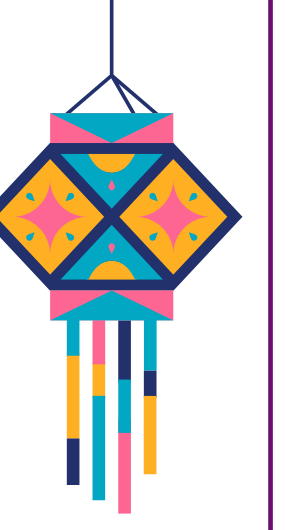
बाप्पांकडे हेच मागणे आहे की देश कोणताही असो तुझ्या दर्शनाचा लाभ आम्हाला असाच मिळू दे. गणपती बाप्पा मोरया....

मिनिसोटातील भटकंती

-अनुपमा नेरुरकर

राज्य मिनिसोटा - त्यातील सेंट लुइस पार्क आणि आता मॅपल ग्रीव्ह. माझ्या मुलीचे, तन्वीचे आणि जावई प्रबीरचे अमेरिकेतील राहण्याचे ठिकाण. अर्थातच, तीन वेळा आमची अमेरिकावारी झाली. या ट्रीपमध्ये इतर काही ठिकाणे बघून झाली पण मिनिसोटा मनात घर करून आहे.

घराभोवती असलेली, नजरेच्या टप्प्यात न मावणारी हिरवीगार lawns, विविध प्रकारचे वृक्ष आणि ऋतूप्रमाणे बदलणारे त्यांचे रंग हे सौंदर्य अवर्णनीय. जांभळी, गुलाबी, पांढरी शुभ्र फुले मनाला भुरळ घालतात. त्यात माझ्या मुलीला, तन्वीला झाडांची आवड. टोमॅटो, strawberry, मिरच्या, ओवा, पुदिना, जसवंदी; त्यामुळे बागकामाचाही आनंद घेतला. घराच्या बाहेर बसून निरभ्र आकाश आणि प्रदूषण मुक्त हवा याचा अनुभव सुखद होता. कधी lawn वर येणारे विविध पक्षी, बदके, ससे यांचेही दर्शन झाले.

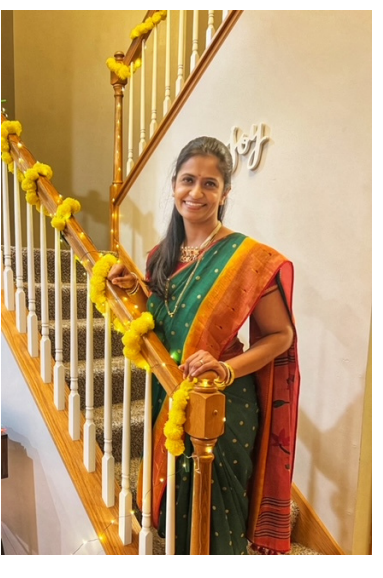
मिनिसोटात लोकसंख्या कमी असल्याने हे शहर खूप छान वसलेले आहे. सुबक बंगले, भोवती छोटीशी बाग, रंगेबिरंगी फुले आणि कमालीची स्वच्छता. मधेमधे दिसणारी स्कूल बस, फिरण्यासाठी कुत्रे आणि मुले घेऊन दिसणारी माणसे, येवढीच काय ती हालचाल. बाकी शांतता. मुंबईत राहणाऱ्या आम्हाला खूप छान वाटले. या ट्रीपमध्ये थंडर स्टॉर्म पण अनुभवले. दिवसातून कधीही फिरायला जा - तोच गारवा. सकाळ संध्याकाळ भटकंती केली.

प्रत्येक lake चे सौंदर्य वेगळे. त्याभोवती असणारा ट्रॅक, लहान मुलांसाठी बाग, सिनियर सिटिझनसाठी केलेल्या सोयी हे सर्व अचंबित करणारे. तळ्यात पोहणारी विविध प्रकारची बदके, मधेच चिवचिवाट करणारे पक्षी यामुळे फिरणेही आनंददायी ठरले. एका ट्रीपमध्ये फार्मर्स मार्केटमध्ये गेलो. भाज्यांचे रंग डोळ्यांचे पारणे फिटवणारे. शेपू आणि रताळी बघून अक्षरशः हर्षवायू झाला. कधीही मॉल मध्ये फिरले तर गर्दी नाही. ताज्या फळांची रेलचेल. त्यात ब्लूबेरी, strawberry लाजवाब. सेंट्रल पार्क lake, फिश lake, कॅलहून lake, येथे मनसोक्त फिरलो.

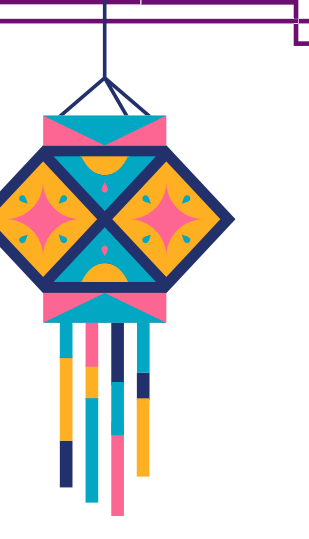
Stillwater ला दोनदा भेट दिली. त्या पुलाचे वरखाली होणे, त्याखालून शिस्तबद्ध जाणाऱ्या बोटी, शांत नदी आणि अर्थातच विविध प्रकारच्या खाण्याची रेलचेल. मज्जा केली. स्टोन आर्च ब्रिज हा सेंट पॉल आणि मिनिआपोलिसच्या मध्ये वसलेला. आम्ही गेलो तेव्हा बोचरी थंडी होती. बोट राईड मस्त. आमचे स्नेही वैभव आणि शिल्पा साठे कडची भेट हा भटकंती चा भाग. भरपूर गप्पा आणि चवदार जेवण याचे सुंदर मिश्रण. लेकीने केलेले माहेरपण आणि जावयाने पुरवलेले थाट यामुळे मिनिसोटातील राहणे अविस्मरणीय.

आता पुढच्या ट्रीपसाठी आतुर आहोत. अजून भटकंती बाकी आहे. निसर्ग हाच देव असा माझा विश्वास आहे. आणि निसर्गाने नटलेल्या या राज्याला मी पुन्हा पुन्हा भेट देईन. माझ्या देवाला भेटण्यासाठी.

ये जो देस है मेरा . . . !!

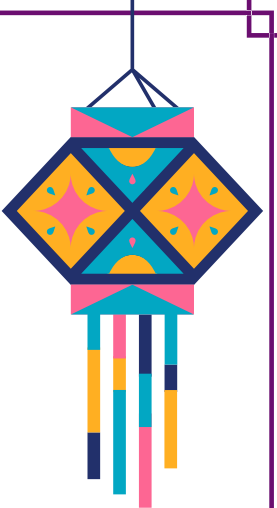
-अमरजा बाबतीवाले

भारतापासून लांब राहणाऱ्या आपल्या सगळ्यांसाठीच भारताची ट्रिप म्हणजे पर्वणी असते. आम्ही या वर्षी भारतात जाऊन आलो. त्याविषयी थोडेसे --

२०१९ ला परत एकदा अमेरिकेला यायला निघालो तेव्हा पुढच्या वर्षी भेटू असे भारतातल्या सगळ्यांना सांगितले होते. २०२० च्या डिसेंबर मध्ये भारतात जायचे आमचे नक्की होते. तेव्हा कुठे माहित होते कोरोना सारखे काहीतरी येईल आणि ३ वर्षे भारतात जाता येणार नाही.

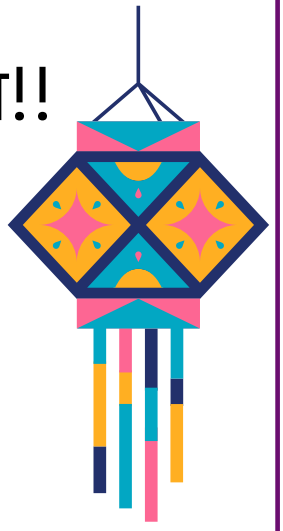
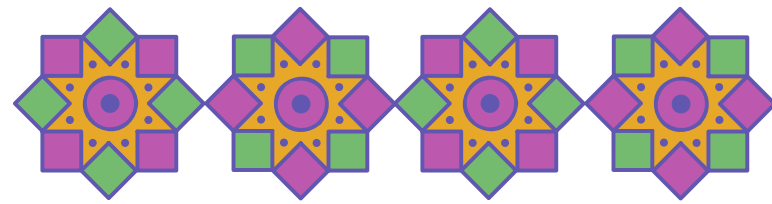
गेल्या वर्षी ठरवले की २०२२ मध्ये भारतात जायचे. तिकिटे काढली खरी पण कधी अमेरिकेतल्या तर कधी भारतातल्या कोरोनाच्या वाढत्या नंबर मुळे अगदी शेवटच्या आठवड्यापर्यंत आमच्या प्रवासावर टांगती तलवार ही होतीच. सरतेशेवटी आम्ही जाणार हे नक्की झाले, निघायच्या दिवशीचा आनंद काही वेगळाच होता. आई बाबा आणि सासुबाई यांना आम्ही येणार असल्याचे सांगितले नव्हते. त्यामुळे अचानक त्यांच्या समोर जाऊ तेव्हा कसे वाटेल याचा विचार करतच आम्ही शिकागो ला पोचलो. विमानात बसल्यापासून कधी पोचणार असे वाटायला लागले होते. दिल्लीला विमान land झाले. 'भारत में आपका स्वागत है' या वाक्यानी डोळे नकळत भरून आले.

२०१९ ला अमेरिकेत आलो तेव्हा आरव १.५ वर्षांचा होता. आता आरवच्या नजरेतून भारत बघणार होतो. त्याच्या प्रश्नांतून सगळे परत अनुभवणार होते. आरव व्यवस्थित मराठी बोलत असल्याने आम्हाला दुभाषकाचे काम नसले तरी त्याला आवडेल ना तिकडे असे ही वाटत होते. प्रत्येक दिवशी आम्हाला Surprise देत त्याने सगळे खुप छान Enjoy केले. अगदी रिश्कातून फिरण्यापासून ते रस्त्यावर उभे राहून चाट खाण्यापर्यंत!! प्रत्येक गोष्टी पहिल्यांदा करायची त्याची उत्सुकता बघून छान वाटले. आम्ही भारतात गेलो तेव्हा उन्हाळा असल्याने, आंबे हे या ट्रिप चे मुख्य आकर्षण होते. रोज सकाळ दुपार संध्याकाळ मनसोक्त आंबे खाल्ले. देसाई बंधूंच्या दुकानात हापूस आंब्यांचा घमघमाट आरवने पहिल्यांदा आणि आम्ही खूप वर्षांनी अनुभवला. आंब्याचा रस काढणे या process मधली मजा काय असते हे आजोबांनी नातवाला शिकवले. लहानपणी उन्हाळ्याच्या सुट्टीमधली आवडती गोष्ट म्हणजे उन्हाळी वर्ग. आरवने पण २-३ वर्ग join केले होते. गाणी, गप्पा, गोष्टी, ओरिगामी अशा कितीतरी नवीन गोष्टी तो शिकला. त्याला गाडीवर पुढे उभे करून पुण्याच्या गल्लीबोळातून फिरायला मलाच खुप मज्जा आली. सगळ्या आवडत्या खाऊच्या ठिकाणांवर त्याला घेऊन गेले, कुठले काय आवडले याची आरवची उत्तरे मजेशीर होती. कयानी बेकरी उघडायच्या आधी रांगेत उभे राहून पण आमचा नंबर येई पर्यंत मावा केक संपला यांवर आम्ही दोघे एकत्र दुःखी झालो. भल्या पहाटे दुचाकीवरून केलेली सिंगडची trip असो किंवा अप्पुघर ची सहल असो, 'आरव लहानपणी आम्ही इथे आल्यावर ह्या ह्या गोष्टी करायचो' हे वाक्य ठरलेले होते. नि. वां. त आयुष्य म्हणजे काय याचा पुरेपुर अनुभव आम्ही घेत होतो. आजची तारीख-वार याच्याशी सुद्धा आमचा काही संबंध नव्हता. आई बाबांकडचे ३ आठवडे तर जास्त पटकन गेले असे वाटले पण माझ्या सगळ्या आवडत्या गोष्टी त्याच्या बरोबर करता आल्या याचा आनंद जास्त आहे. त्याला आईची शाळा खूप आवडली आणि शाळेजवळच असलेले पुणे मराठी ग्रंथालय. बालविभागाचा हा सभासद रोज जाऊन नवीन पुस्तक घेऊन यायचा. 'अगदी तुझा मुलगा शोभत आहे बरं का' हे ऐकून छान वाटायचे. या ट्रिप मध्ये आरवला एक surprise होतं, ते म्हणजे जबलपूर व्याघ्र अभयारण्याची ट्रिप. जंगली प्राण्यांना २०० मध्ये पाहण्यापेक्षा त्यांच्या घरी जाऊन बघणे किती वेगळे असते हे त्याला दाखवण्यासाठी. फक्त वाघच नाही तर हत्ती, माकडे, कोल्हा, नीलगाय, असंख्य मोर आणि हरणे असे कितीतरी छोटे मोठे प्राणी आम्ही खूप जवळून पहिले. त्यांची दिनचर्या पण पहिली. आम्ही सगळेच या ट्रिप मध्ये प्राण्यांबद्दल कितीतरी नवीन गोष्टी शिकलो.

एक दिवस काजुकतली खाता खाता आरव ने त्याचा नेहमीचा प्रश्न विचारला " आई हे कसं बनवतात" , तेव्हा मी त्याला चितळेंच्या फॅक्टरीत घेऊन जायचे ठरवले. सगळ्या आवडत्या मिठाई कशा तयार होतात हे प्रत्यक्ष बघणे आम्हाला खूप आवडले. खवा मशीन मध्ये जाण्यापासून ते मिठाई बॉक्स मध्ये पॅक होईपर्यंत ची process खरंच बघण्यासारखी होती. ओव्हन मधून नुकतीच बाहेर आलेली गरम गरम बाकरवडीची चव अजूनच खास लागली. आम्ही परत निघाल्याच्या २ दिवस आधी पुण्यामध्ये पालखी येणार होती. आजोबांनी त्याला पालखी बद्दलची सगळी माहिती दिली. ज्ञानबा तुकाराम च्या तालावर नाचायला पण शिकवले. भक्तिमय वातावरणातला हा सोहळा बघून आम्ही निघायच्या तयारी ला लागलो. ट्रिपचा यापेक्षा सुंदर शेवट असू शकत नाही.

इतक्या वर्षांनी भारतात गेल्यावर मला भावलं असे कितीतरी प्रसंग आणि कितीतरी माणसे आहेत ज्यांनी आमची ट्रिप संस्मरणीय केली. सतत कानावर पडणाऱ्या मराठी मुळे आरवची मराठी शब्दसंपदा चांगलीच वाढली. कुटुंबातल्या सगळ्यांचा सहवास, त्यांच्या कडून होणारे लाड, खाद्य पदार्थांची रेलचेल आणि फिरायची असंख्य ठिकाणे यामुळे आरवला परत यायचे नव्हते. आई आपण परत कधी जायचे भारतात? या प्रश्नाचे उत्तर जरी माझ्याकडे नसले तरी भारताबद्दलची ओढ त्याच्यात निर्माण करू शकलो याचे समाधान सगळ्यात जास्त आहे. पुढच्या ट्रिप पर्यंत पुरेल एवढी आठवणींची शिदोरी घेऊन आम्ही परत आलो खरे पण मन अजूनही भारतातच आहे कारण ये वो बंधन है, जो कभी टूट नहीं सकता..❤️ कोरोनांतर अजून भारतात जाऊ न शकलेल्या माझ्या सगळ्या मित्रमैत्रिणींना लवकर भारतात जाता येवो हि सदिच्छा!!

छोट्यांच्या दुनियेत आर्याना विनय हतरकी

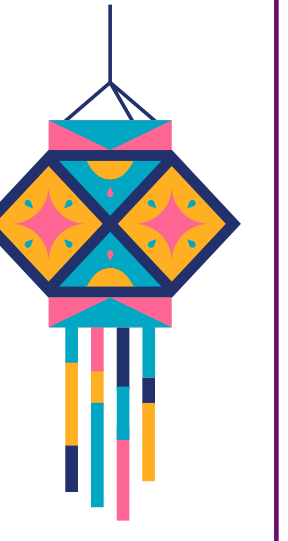
माझे नाव आर्याना विनय हतरकी आहे, मी 6 वर्षांची आहे. आम्ही प्लायमाउथ, मिनेसोटा येथे राहतो, किम्बर्ली लेन, वायझाटा शाळेतील 1ली वर्गात मी शिकते. मी या वर्षी मिनेसोटा मराठी शाळेत भाग घेतला आहे. आई बाबांच्या मदतीने मी घरात दिवाळी क्राफ्ट डेकोरेशन केले आहे. मी या सर्व दिवाळीचे दिवे फोल्ड करण्यास, चिकटवणेस मदत केली. तुम्हा सर्वांना दिवाळीच्या खूप खूप शुभेच्छा.

अविस्मरणीय

-ऋचा सावरकर

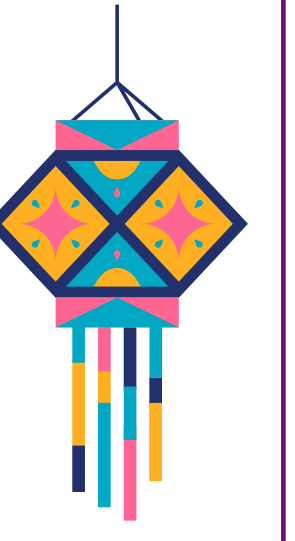

Lake नी वेढलेल्या big island बेटावर आजचा मुक्काम होता. लेक काठोकाठ भरलेले,तुडुंब,आणि अतिशय विस्तीर्ण. हरिणीचे पाडस जसे हरिणीला प्रेमाने ढुशी मारेल तशा लाटा,हलके हलके काठाला धडकणाऱ्या,उगीचच चुळबुळ करणाऱ्या झाडांच्या गर्द सावलीत आम्ही सगळेच शांत बसलो होतो. हरणांचा एक कळप समोरच्या गवतातून धावत आला आणि पलीकडच्या झाडीत डोळ्याचे पाते लवायच्या आत अदृश्य ही झाला. क्षणभर खसफस झाली,पुन्हा सगळं निवांत झालं. दुपार कलली होती,आणि सूर्याचा गोळा झाडाच्या पलीकडे होता.माझी नजर दूरवर गेली तेव्हा झाडाच्या तळाशी अनेक सोनेरी दिवे प्रकाशमान होऊन लुकलुकत आहेत असे दिसले.चकित होऊन कितीतरी वेळ ते दृश्य बघत राहिले. शेवटी उठून त्या झाडाजवळ गेले, तेव्हा फार सुंदर प्रकाश दिसला सूर्य सहस्र तेजाने दिप्तीमान झाला होता,त्याच्या झळा दाट झाडीत उभ्या असलेल्या माझ्यापर्यंत पोचत नव्हत्या,पण तळपत्या उन्हाच्या धारा झाडांच्या पानांशी लपंडाव खेळत थेट पाण्यावर कोसळत होत्या.ती तेजाची लाट अंगावर आल्यावर त्या लेक मधले पाणी इतके चमकत होते की जणू सूर्याने अनेक दिवे त्यात सोडले आहेत.जसे गंगेत दीपदान असते तसे एका पाठोपाठ एक दिवे लहरींवर तरंगत होते,त्या लाटा काठाशी येऊन चुबुक चुबुक बोलत होत्या, पुन्हा पुढच्या दिव्यांची रांग लागत होती. ते दृश्य फारच आल्हाददायक होते. हळूहळू मावळतीची दिशा केशर काडीने रंगत गेली.त्यानंतर रानातील सायलेन्स झोन चालू झाला.रात्रीचे गडद निळे आकाश, आणि असंख्य चमचमणारे तारे,फुलबाजीतून जसे प्रकाशाचे असंख्य ठिणग्या तुषार पडावेत तशा चांदण्या आकाशात पसरलेल्या.एकीकडे चंद्राची कोर,त्याच्या पासून थोडा दूर अत्यंत तेजस्वी बुध ग्रह,आणि बाजूने जमलेला चांदण्यांचा मेळा. जमिनीवर मिट्ट काळोख,झाडाच्या पानातून झिरपणारा गारवा आणि लखलखणार आकाश. शब्दशः गवतावर झोपून त्या चांदण्या रात्रीचा अनुभव घेतला. तो गुंग करणारा अविस्मरणीय अनुभव घेण्याचे अनोखे भाग्य मला लाभलं.

मराठी शाळा

- समीर पेणकर

आपल्या MAM मराठी शाळेचे हे दुसरं वर्ष आहे. यंदाच्या २०२२-२०२३ अभ्यासक्रमात ५४ मुले शाळेत भरती आहेत. या वर्षी ११ सप्टेंबर ला शाळाचा पहिला दिवस होता आणि COVID नंतर पहिल्यांदाच आम्ही शाळेच्या मुलांना प्रत्यक्ष एकत्र आणलं. मुलांना खूप मजा आली, शिक्षकां सोबत पालकांची पण ओळख करून दिली. मुलांना पुस्तके हि वाटली.

या वर्षी आम्ही ऑस्टिन मराठी मंडळ सोबत पार्टनरशिप करून, मुलांसाठी व्यवसायमाला ऑर्डर केल्या आहेत. या व्यवसायमाला BMM शाळेचा अभ्यासक्रमानुसार तयार केल्या आहेत आणि टीचर्सना पण ह्या व्यवसायमाले चा खूप फायदा होत आहे.

या वर्षी आपल्या शाळेत ३ वर्ग आहेत.

बेसिक मराठी - जी मुले मराठी शिकण्यास सुरवात करीत आहेत, त्यांचासाठी हा वर्ग आहे. ह्या वर्गात मुलांना मराठी बोलता यावे, यावर जोर दिला जातो.

पहिली - ह्या मुलांना मराठी वाचण्यास आणि लिहिण्यास शिकवलं जातं

दुसरी - ह्या मुलांना जोडाक्षरे, व्याकरण व सामान्यज्ञान शिकवण्यात येतं

संगीत - हा पर्यायी वर्ग आहे. ज्या मुलांना गाण्याची आवड आहे, त्यांना आम्ही मराठी गाणी शिकवतो.

आठवड्याला Zoom वर वर्ग घेतले जातात आणि शिक्षक मुलांना घराचा अभ्यास पण देतात.

मुलांना मराठी भाषेचा गोडवा निर्माण वाहवा हा आमचा प्रयत्न आहे.

गेल्या महिन्यात आम्ही शाळेची छोटी सहल मिनेपोलिस म्युझियम ऑफ आर्ट येथे नेली होती. मुलांनी पालकांबरोबर या सहलीचा आनंद घेतला. भरपूर गप्पा आणि माहितीपूर्ण अशी हे सहल झाली.

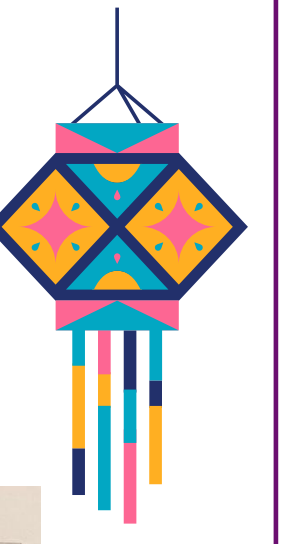
आपले शिक्षक मन लावून मुलांना शिकवत आहेत. जर तुमची त्यांना भेटलात तर जरूर शाळेबद्दल विचारा आणि त्यांना प्रोत्साहन द्या.

ह्या वर्षाच्या टीचर्सची नवे:

अश्वीनी दांडेकर, प्रविणा पाठक, नीना डावरे, अवनी सावरकर, अमरजा बाबतीवाले, राहुल कोष्टी आणि माधुरी गोसावी.

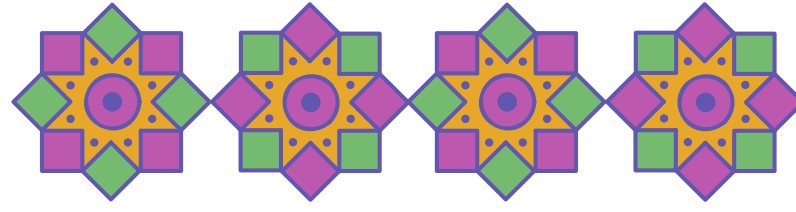
शाळांच्या पहिल्या दिवसाचे काही फोटोस येथे पोस्ट केले आहेत. काही मुलांचा होमवर्क हि येथे पोस्ट केला आहे. यावरून तुम्हाला अंदाज येईल कि हि मुले काय शिकत आहेत. चला तर बोलू मराठी, वाचू मराठी, मराठी आमची भाषा.

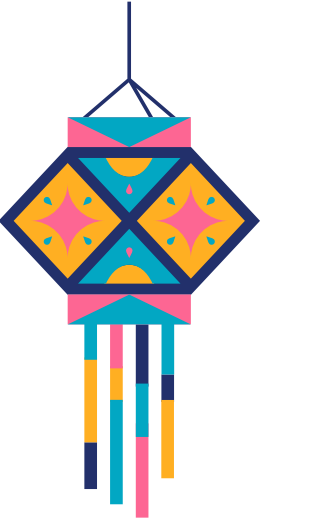
1 धक्का	धक्का	धक्का	राज्य
2 नक्की	नक्की	नक्की	ज्योत
3 रक्त	रक्त	रक्त	ज्वलन
4 भक्ती	भक्ती	भक्ती	ज्वारी
5 शक्य	शक्य	शक्य	घट्ट
6 वाक्य	वाक्य	वाक्य	पट्टा
7 लख	लख	लख	नाट्य
8 संख्या	संख्या	संख्या	पाट्या
9 मुख्य	मुख्य	मुख्य	मठ्या
10 मन्न	मन्न	मन्न	गठ्या
11 अन्नी	अन्नी	अन्नी	खड्या
12 भाग्य	भाग्य	भाग्य	चड्या
13 योग्यता	योग्यता	योग्यता	गाड्या
14 विघ्न	विघ्न	विघ्न	पुण्या
15 कृतघ्न	कृतघ्न	कृतघ्न	अरण्य
16 मिरच्या	मिरच्या	मिरच्या	हत्ती

ऑस्टिन मराठी शाळा									
च	चा	चि	ची	चु	चू	चे	चै	चो	
छ	छा	छि	छी	छु	छू	छे	छै	छो	
ज	जा	जि	जी	जु	जू	जे	जै	जो	
झ	झा	झि	झी	झु	झू	झे	झै	झो	

दररोज, शाळा	मी दररोज शाळेत जाते.
झाड, उंच	मला बोहर एक उंच झाड मिळते.
गाडी, शाळा	माझी मैत्रीण गाडीत शाळेत येते.
अंगण, ससा	ससा अंगणत उद्या मारते.
आकाश, पतंग	एक गुलाबी पतंग आकाशात उडते.
समुद्र, पाणी	समुद्राचे पाणी खारट असते.
जंगल, वाघ	जंगलात सुप वाघ रातो.
अभय, चेंडू	अभय चेंडू खेळतो.
कासव, हळू	ते कासव युवा हळू चोळते.

माझी चित्रकला

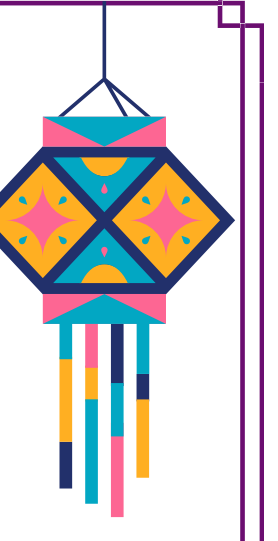
दुर्गा
- डॉ. श्रद्धा कदम

अनिशा साखरकर

- अंजली भुरे

माझी चित्रकला

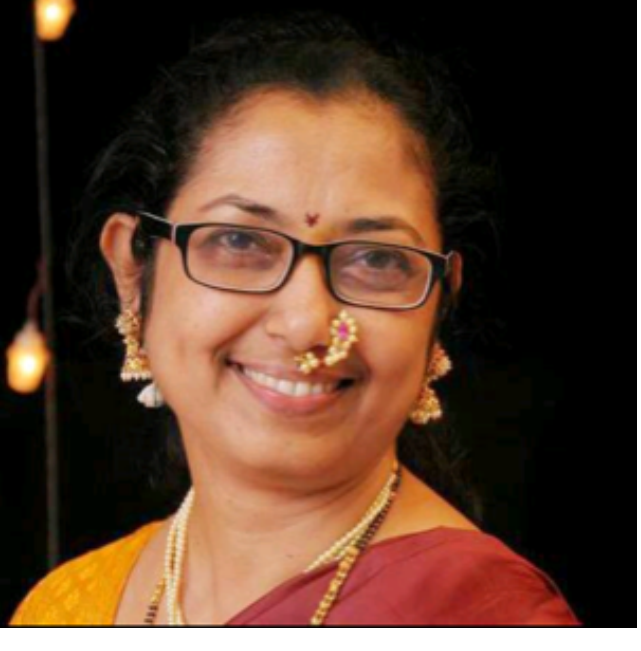
अद्विक टिळेकर

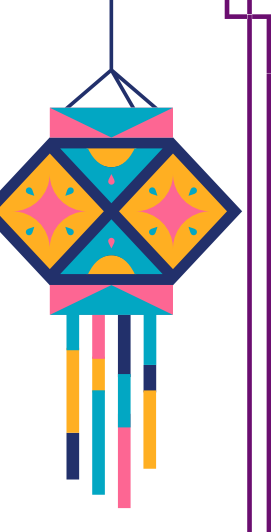
इशा आणि अन्वी कडलासकर

उमा जोशी

स्वातंत्र्य संग्रामातील अनभिज्ञ तारे

सौ. स्वामिनी बाबतीवाले

ते १९४२ च्या स्वातंत्र्य चळवळीतील दिवस होते. सोलापुरात लोकमान्य टिळक आणि स्वातंत्र्यवीर सावरकर यांचे अनुयायी, या मध्ये सक्रिय होते. प्रभात फेरी, नाक्यावरील सभा, स्वदेशी आंदोलन असे अनेक कार्यक्रम जोरदार चालू होते. यात तात्या साहेबांच्या आवेशपूर्ण भाषणाने नाक्यावरील सभा गाजत होत्या... लोकांना स्वातंत्र्य संग्रामाचे गांभीर्य लक्षात येत होते. जनजागृतीचा उद्देश सफल होताना दिसत होता. तेव्हाचा संवाद:-

तात्या : आता आपल्याला इथे राहता येणार नाही. सगळीकडे धरपकड चालू झाली आहे. आपल्याला सोलापूर सोडून जावं लागेल."

सहकारी: अहो तात्या, पण कुठे जायचे?? उत्तर भारतात पण सगळीकडे धरपकड चालू आहे आणि मुंबई - पुण्याकडे जाणे तर शक्य नाही. तिकडेही पोलिसांनी नाकाबंदी केलेली आहे. आता जायचे तर कुठे जायचे"

तात्या : आपण हैदराबादला जाऊ.

सहकारी : "हैदराबादला ?? पण कसं जायचं तिकडे ?? आगगाडी तर मुंबई-पुणे-सोलापूर वरून पुढे हैदराबादला जाते आणि त्या मध्ये नक्कीच पोलिस बंदोबस्त असणार"

तात्या : हो बरोबर पण आपण नेहमीच्या गाडीने जायचे नाही तर आपण मालगाडीला जायचे"

सहकारी : मालगाडीने म्हणजे ??

तात्या : माझ्या ओळखीचा एक गाई आहे, त्यांनी मला सांगितले की कोळशाने भरलेली एक मालगाडी मुंबईवरून हैदराबादेकडे निघणार आहे, उद्याला. त्या कोळशाच्या बोगीत बसून आपण जायचं."

सहकारी : कोळशाच्या बोगीत ?? पण मध्येच तपासणी झाली तर ??

तात्या : "होईल, तपासणी होईल पण आपण तसेच कोपऱ्यात बसून जायचे आणि एकदम हैदराबादला उतरायचे दोन दिवसांनी"

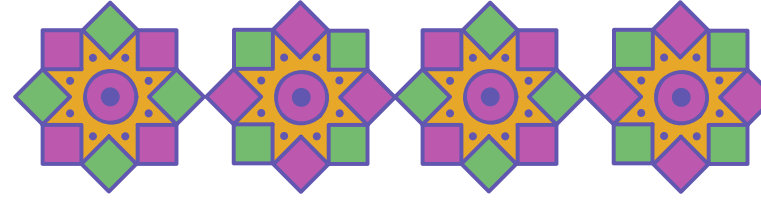
सहकारी: ठीक आहे. इकडून तर निघणे भाग आहे"

तात्या: इथे राहिलो तर आपल्यासारख्या लोकमान्य टिळकांच्या साथीदारांना पोलीस निश्चितच पकडतील आणि मग पुन्हा तुरुंगवास आणि पुढील छळ अटळ आहे"

असे म्हणून तात्या आणि त्यांचे सहकारी हैदराबादला जाणाऱ्या मालगाडी मध्ये कोळशाच्या प्रत्येक बोगीत एकेक जण बसले आणि निघाले. मालगाडी एकेका स्टेशन वरून पुढे चालली होती. तात्या आणि सहकारी एकमेकांशी संवाद साधू शकत नव्हते. पण ते आत मध्ये एका कोपऱ्यात त्यांनी सांगितल्याप्रमाणे बसले होते. आपण कुठपर्यंत आलो आहोत काही कळत नव्हते. अचानक एक कुठले तरी स्टेशन आले. बाहेर हल्लागुल्ला झाला आणि पोलीस आले. पोलिसांना खबर लागली होती की या मालगाडी मध्ये स्वातंत्र्यसैनिक लपून चालले आहेत. त्यांनी बोगीचे दरवाजे वरच्या बाजूने उघडले आणि त्याच्यामध्ये लोखंडी पहारी सारख्या लांबीच्या बंदुकीच्या नळ्या घालून सर्व बाजूंनी ढोसायला सुरुवात केली की आत मध्ये कोणी असेल तर फटका लागल्यावर नक्कीच ओरडेल आणि बोगी उघडून त्यांना बाहेर काढून पकडता येईल पण देवाची कृपा अशी की एवढ्या बंदुका खूपसून देखील या लोकांना एकही फटका लागला नाही आणि कोणीही या मालगाडी मध्ये नाही याची खात्री पटल्यावर ती पुढे जाऊ देण्यात आली आणि हे सर्वजण सुखरूप हैदराबादला पोहोचली. हैदराबाद मध्ये गेल्यावर जवळपास वर्षभर हे लोक भूमिगत राहिले आणि पडेल ते काम करून दिवस काढले. तोपर्यंत घरच्या मंडळींसोबत काही संपर्क साधावा म्हटले तर पोलिसांना सुगावा लागेल. त्यामुळे घरी ते जिवंत आहेत का नाही हे पण माहित नव्हते.

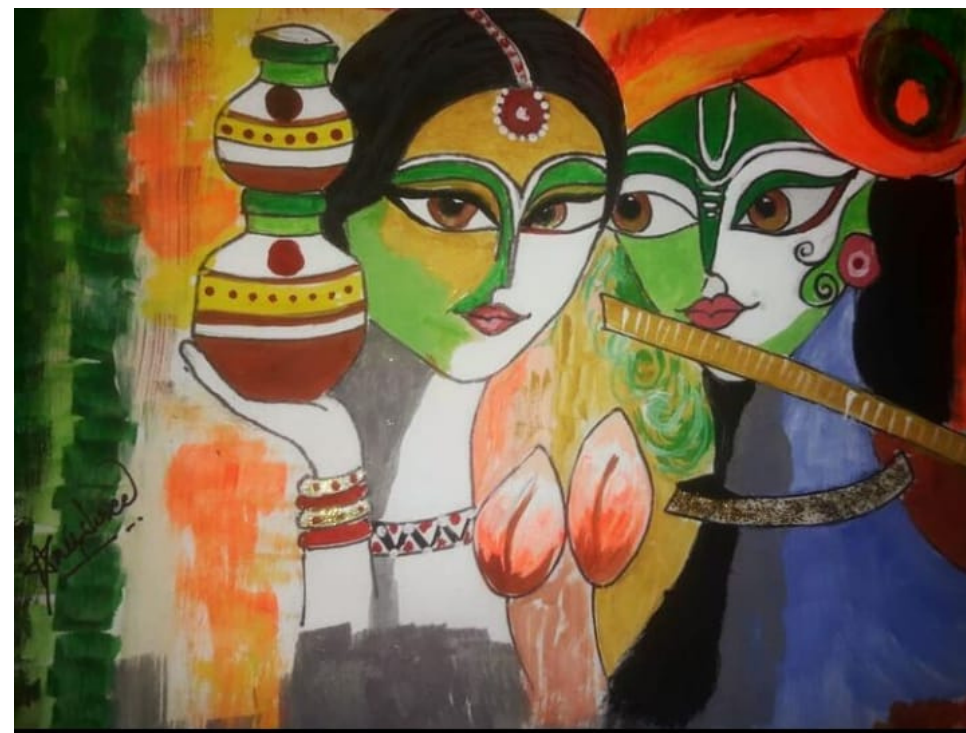
सगळे जरा शांत झाल्यानंतर मग सोलापूरला आपापल्या कुटुंबियांकडे परतले. या सर्वांच्या घरी तेव्हा दिवाळी साजरी झाली. वर्षभराने गोडाधोडाचा स्वयंपाक रांधला गेला. तात्या आणि त्यांचे सहकारी, यांच्या सारख्या असंख्य अनभिज्ञ स्वातंत्र्य सैनिकांच्या त्यागातून आपल्याला हे स्वातंत्र्य मिळाले आहे. यातील तात्या म्हणजे श्री. श्रीनिवास काडगांवकर, माझे आजोबा!! रुबाबदार व्यक्तिमत्व, डोक्याला गांधी टोपी, लोकमान्य टिळकांच्या सारखी मिशांची ठेवण, संगीताचे उत्तम जाणकार, त्यांच्या पहाडी, खणखणीत आवाजातील लयकारी सभेला मंत्रमुग्ध करित असत. नंतर ते श्री शंकर महाराज यांच्या सेवेत होते. श्री शंकर महाराजांच्या ओवीबद्ध चरित्रामध्ये शेवटच्या काही ओव्यांमध्ये श्री तात्यासाहेबांचा उल्लेख आहे. मी त्यांना पाहिले नाही पण त्यांच्या शौर्य आणि धैर्याच्या गोष्टी माझे बाबा नेहमी सांगत असत. अशा सर्व स्वातंत्र्य सैनिकांचा आम्हाला सार्थ अभिमान आहे.

स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवाच्या वर्षानिमित्ताने आम्ही त्यांना सादर वंदन करतो.
जयहिंद!!!

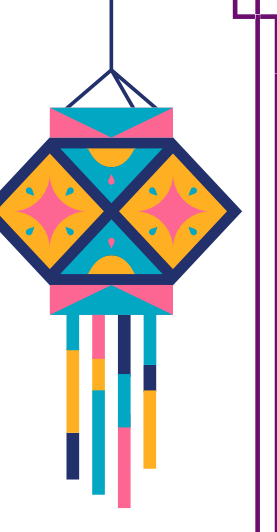
माझी चित्रकला

अनुश्री देव

दीक्षांत समारंभ

- वासंती मुदकण्णा

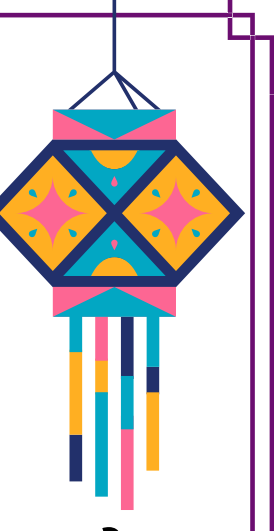
मायकलचं पाळीव मांजर 'मुलगा-मांजर' आहे कारण मायकल मुलगा आहे असे तर्क लढवणारी लहानगी उमा मला आता पंधरा वर्षांनी तिची गॅमा फाय बेटा ही सोरॉरिटी दाखवत होती. तिची आई मीना आणि तिची मावशी म्हणजे मी उमाच्या ग्रॅज्युएशन करता लॉस अँजलिसला आलो होतो. उमा उत्साहानं आम्हाला तिचे युनिव्हर्सिटी ऑफ सदर्न कॅलिफोर्निया हे कॉलेज दाखवत होती.

आम्ही कॉलेजच्या फ्रंटनिटी आणि सोरॉरिटी असलेल्या रस्त्यावर फिरत होतो. मुलांच्या फ्रंटनिटी पेक्षा मुलींच्या सोरॉरिटी जास्त चांगल्या दिसत होत्या. उमाची सोरॉरिटी तर एखाद्या पंचतारांकित हॉटेल सारखी दिसत होती. पुढे मागे फुलांनी बहरलेल्या बागा आणि मध्ये एक मोठी आखीव-रेखीव पांढरी इमारत. सुट्टी असल्यामुळे सोरॉरिटी बंद होती म्हणून आत जात आलं नाही. मी उमाला म्हटलं की सोरॉरिटीचा उपयोग काय? उमा म्हणाली, "कॉलेजमध्ये असताना आणि नंतर पण उपयोग होतो. इथे घडलेल्या ओळखीचा पुढे आयुष्यभर उपयोग होतो. उदाहरणार्थ मला काही अडचण आली तर मी माझ्या 'बिग'ला विचारू शकते आणि तिची मदत घेऊ शकते". "काय? काय म्हणालीस? तुझी बिग? 'बिग' म्हणजे काय?" मला वाटलं की ऐकण्यात माझी काही चूक झाली. "अगं, 'बिग' म्हणजे माझ्यापेक्षा मोठी असलेली मुलगी. माझी 'मेंटर' किंवा मार्गदर्शक. आणि मी जर कुणाची मेंटर असले तर ती मुलगी माझी 'लिट्ल'." उमाचा हा खुलासा ऐकून मीना आणि मी हसू लागलो!

जवळच एक बिअर बार होता. त्याचं नाव होतं 'स्टडी हॉल'! म्हणजे आईवडिलांनी फोन करून विचारलं तर विद्यार्थी एका हातात बिअरचा ग्लास धरून बिनदिवकत 'मी स्टडी हॉल मध्ये आहे' असं सांगू शकतात! उमा म्हणाली, "पण सोरॉरिटीचे काही नियम आम्हाला पाळावे लागतात. एक म्हणजे सोरॉरिटीचा शर्ट घालून हातात बिअर घेऊन फोटो काढता येत नाही". तरीच फ्रंटनिटी बऱ्याचदा दारू पिऊन दंगा करणाऱ्या मुलांमुळे कुप्रसिद्ध होतात. पण सोरॉरिटीबद्दल आपण असं काही फारसं ऐकत नाही ते असल्या नियमांमुळे असेल कदाचित.

"आणि कॉलेज सुटल्यावर पण सोरॉरिटीत झालेल्या ओळखींचा उपयोग होतो. उदाहरणार्थ नोकरी करता आपोआप 'नेटवर्क' तयार होतं. मला एकदा न्यू यॉर्कमध्ये अचानक मदतीची गरज पडली तर माझ्या सोरॉरिटीतल्या मैत्रिणींनी लगेच मदत केली", उमा सांगत होती. मला राहवलं नाही, मी जरा नाराजीने म्हणाले, "म्हणजे हे जरा 'फ्री मेसन' सारख्या गुप्त सोसायट्यांसारखं आहे तर!" उमा म्हणाली, "हो, आणि ह्यामुळे काही लोकांना केवळ कॉलेजमध्ये अशा महागड्या सोसायट्यांमध्ये असल्यामुळे फायदे होतात". जिथेतिथे पैसा बोलतो!

तिथून आम्ही चालत-चालत उमाच्या खोलीवर गेलो. एक मोठं घर आणि त्यात चार पाच खोल्या. हे घर 'एस सी औटफिटर्स' ह्या संघटनेचं. इथे औटफिटर्समधली मुलंमुली राहतात. ही संघटना कॉलेजमधल्या मुलामुलींना डोंगर चढणे, नौकानयन करणे असल्या उपक्रमांना घेऊन जाते आणि कॉलेजची मुलंमुलीच ही संघटना चालवतात. उमानं इथे बऱ्याच जबाबदाऱ्या निभावल्या - प्रशिक्षक म्हणून, प्रशिक्षकांची प्रशिक्षक म्हणून, आणि आर्थिक संचालक म्हणून. ही एवढीशी पोरगी आपल्या नेतृत्वाखाली दहा लोकांना व्हॅनमध्ये घालून डोंगरांवर हायकिंग करता घेऊन जायची! तर ह्या घरात उमानं वरच्या मजल्यावरची तीन बाजूंना संपूर्ण खिडक्या असणारी सगळ्यांना हवीहवीशी वाटणारी खोली पटकावली होती. दोन मुलींमध्ये एक बाथरूम होतं. सगळीकडे उमाचा नीटनेटकेपणा दिसून येत होता. मला तर परत कॉलेजात जावं आणि अशा ठिकाणी राहावं असं वाटलं. नंतर तिचे कॉलेज पाहताना तर ही इच्छा आणखीच बळावली!

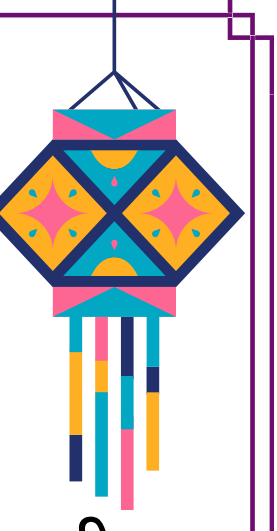
मग आम्ही आमचा मोर्चा तिच्या कॉलेजकडे वळवला. उमा म्हणाली, “कॉलेजमधे सगळ्यात चांगल्या इमारती इथे शिकलेल्या हॉलीवूडमधे असलेल्या माजी विद्यार्थ्यांनी दिलेल्याला देणग्यांमुळे आहेत. उदाहरणार्थ ‘स्टार वॉर्स’ आणि ‘इंडियाना जोन्स’ ह्या सिनेमांचा डिरेक्टर जॉर्ज लूकसने खूप पैसे दिलेले आहेत. आमची एकनॉमिक्सची इमारत काही इतकी चांगली नाही कारण आम्हाला फारश्या देणग्या मिळत नाहीत”. आम्ही आत गेलो आणि तिथल्या आधुनिक सुविधा पाहून मीनांनं आणि मी डोक्याला हात लावला कारण इमारत खूपच छान होती! सगलीकडे सुबत्ता दिसत होती - लायब्ररी काय, जिथेतिथे ठेवलेले संगणक आणि बसायला ठेवले सोफे काय, आणि लेक्चरसाठी असलेल्या छोट्या आणि मोठ्या खोल्या काय, हे सगळं पाहून मीनाला आणि मला आमच्या कॉलेजची आठवण झाली. मीना बीजे मेडिकलमधे होती तर मी कॉलेज ऑफ इंजिनीअरिंगमधे. आम्हा दोघींना परत एकदा तरुण होऊन असल्या सुंदर कॉलेजात जायची इच्छा अधिकच बळावली.

तर ह्याच इमारतीत उमाचं शिक्षण झालं होतं आणि इथेच उमाचं चारित्र्य घडलं होतं! ‘असोसिएशन फॉर विमेन इन एकनॉमिक्स’ ची ती सदस्य होती. ‘एकनॉमिक्स असोसिएशन’ ची ती को-प्रेसिडेंट आणि डिरेक्टर ऑफ ऑपरेशन्स होती. एकनॉमिक्स विभागाची आजी आणि माजी विद्यार्थ्यांच्या संपर्क होती. मी तिला बऱ्याचदा वेबिनार घेताना पहिले होते. तिचे नेतृत्व, नं घाबरता खंबीरपणे बोलण्याची पद्धत, आणि वेबिनारवर नियंत्रण ठेवण्याची कुवत सगळंच प्रभावशाली होतं. जर मी तिची नोकरीकरिता मुलाखत घेतली असती तर एका मिनिटात तिची निवड केली असती!

तिच्या कॉलेजच्या चार वर्षांपैकी दोन वर्षे कोव्हिडमुळे घरी काढावी लागली तरी तिने आणखीही बरेच उद्योग केले होते. एक सत्र ती रोममधल्या कॉलेजमध्ये शिकली होती. ‘गर्ल्स हू इन्व्हेस्ट’ ह्या प्रोग्रॅममध्ये तिने अनेक सर्टिफिकेशन्स मिळवली होती - व्हॉर्टन फौंडेशन्स ऑफ इन्व्हेस्टमेंट मॅनेजमेंट, वॉल स्ट्रीट प्रेप, वगैरे पाहून मला पटले की पोरीला इन्व्हेस्टमेंटमध्ये बराच रस आहे! गोल्डमन सॅक्स मध्ये तिने उन्हाळी इंटर्नशिप केली आणि लगेच त्यांच्याकडून तिला नोकरीची ऑफर आली तेव्हा तिला काय आनंद झाला!

मग दुसऱ्या दिवशी तिचा दीक्षांत समारंभ होता. त्याला इथे ‘कंमेन्समेंट’ म्हणतात आणि भारतात ‘कॉन्व्होकेशन’. दोन्ही शब्दांचे अर्थ पहिले तर कंमेन्समेंट हा शब्द जास्त योग्य वाटतो कारण कॉन्व्होकेशन म्हणजे कॉलेजात एकत्र येणे पण कंमेन्समेंट म्हणजे पदवी देणे. कॉलेजचा भला मोठा कॅम्पस काठोकाठ भरला होता. कोपऱ्याकोपऱ्यावर माहिती आणि पाणी देणारे तंबू उभारले होते. माहिती फुकट होती पण पाण्याला मात्र मुल्य होते! खरे म्हणजे तापमान एवढं होतं आणि पाणी प्या असं सारखं सांगण्यात येत होतं तरी पाणी फुकट नव्हतं. आणि आम्ही प्लॅस्टिकच्या बाटल्या वापरत नाही कारण प्लॅस्टिक पर्यावरणाला चांगलं नाही अशी काही भाषणांमध्ये बढाई मारली जात होती! आईवडील, बहीणभाऊ, मित्रमैत्रिणी ह्या सगळ्यांनी खूप गर्दी केली होती. कोपऱ्याकोपऱ्यावर नवीन पदवीधरांचे फोटो काढण्याचे काम उत्साही मुलंमुली करत होती. आणि लॉस अँजलिस असल्यामुळे फॅशन पाहण्यासारखी होती! मोठमोठ्या टीव्ही मॉनिटरवर लांबच्या लोकांना समारंभ दिसत होता.

प्रत्येक विभागाचा समारंभ वेगळ्या ठिकाणी होता. पण त्याच्या आधी आम्हाला उमाच्या प्राध्यापकांना भेटायची संधी मिळाली. ती वेळ केवळ विद्यार्थ्यांना आणि त्यांच्या आईवडिलांना प्राध्यापकांना भेटण्यासाठीच होती. उमाच्या कर्तबगारीबद्दल त्यांना खूप अभिमान होता असं त्यांच्या बोलण्यातून जाणवलं. आणि मला माझ्या पुणे विद्यापीठात झालेल्या कॉन्व्होकेशनची आठवण झाली. आमच्यापैकी काहीच जण कॉन्व्होकेशनला आलो होतो कारण पदवी मिळाल्यानंतर चार-पाच महिन्यांनी हा समारंभ होता.

विद्यापीठाच्या मुख्य इमारतीसमोर एक छोटंसं व्यासपीठ बांधलं होतं. आमच्या प्राध्यापकांचा कुठे पत्ता नव्हता. सुरुवातीला पहिल्या आलेल्या मुलांचा सत्कार झाला. मग हळूहळू एकेक विभागाचं नाव घेतलं गेलं, त्या त्या विभागाचे विद्यार्थी उभे राहिले आणि खाली बसले. आमच्या कॉलेजची पाळी आल्यावर मी पण उभी राहिले आणि परत खाली बसले. झाले तर! पदवी मिळाली! इथल्या सारखा जल्लोष नाही, कौतुक नाही आणि सत्कार तर नाहीच नाही! फारच निराशाजनक समारंभ होता! दोनतीन महिन्यांनी पदवी प्रमाणपत्र पोस्टाने घरी आले.

आणि हो, माझे आईवडील एकदाच चुकून माझ्या एका प्राध्यापकांना भेटले होते. ते सुद्धा माझ्या माजी प्राध्यापकांना! आमच्या कॉलेजला, म्हणजे बाबांच्या आणि माझ्या कॉलेजला, मुळा-मुठा नद्यांच्या संगमावर असल्यामुळे स्वतःचा बोट क्लब होता आणि तिथे पौर्णिमेच्या रात्री नौकानयन करायला परवानगी होती. कॉलेजच्या चौथ्या वर्षाला असताना एका पौर्णिमेच्या रात्री आई, बाबा, मीना आणि मी बोट क्लबवर गेलो, बोटींची सोय पाहणाऱ्या रामूने आम्हाला एक 'पंट' प्रकारची बोट काढून दिली आणि आमचं कुटुंब बोटीत बसलं. शेवटच्या मिनिटाला आणखी दोघं आले आणि बोटीत बसले. रामू नाव वल्लवत होता. सुंदर चांदणं होतं आणि बाबा कॉलेजच्या आठवणी सांगायला लागले. आणि मी कॉलेजच्या माझ्या तक्रारी सांगू लागले. तासाभराने आम्ही परत आलो. बोटीतून उतरता उतरता आता पर्यंत शांत बसलेल्या त्या दोन व्यक्तींपैकी एकाने आपली ओळख करून दिली, "मी प्रोफेसर मुंगी. इंस्ट्रुमेंशन शिकवतो". बाबांनी आपली ओळख करून दिली आणि म्हणाले की ही माझी मुलगी, इथेच शिकते, तुमच्या लक्षात आले असेलच. घाटावरील ट्यूब लाईटच्या उजेडात मी त्यांच्याकडे लक्षपूर्वक पाहिले आणि मी मागच्या सत्रातील इंस्ट्रुमेंटेशनच्या मुंगीनबद्दल काही आक्षेपार्ह बोलले तर नव्हतेना ह्याचा विचार करता करता मी तिथून पळ काढला!

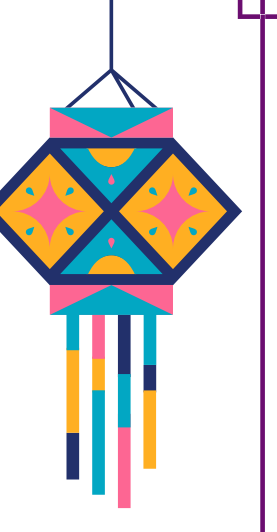
शेवटी उमाचं पदवीदान सुरु झालं. नवीन पदवीधर मुलांमुलींना एका ठिकाणी जमवलं होतं. वरून उन्हाचा मारा चालूच होता. मंडपातल्या छायेत बसूनसुद्धा आमच्या जीवाची घालमेल होत होती. मग भर उन्हात उभ्या असलेल्या पदवीधरांना किती त्रास होत असेल ह्या विचारानं मला वाईट वाटलं. पण सगळ्या मुली चांगलेचुंगले कपडे घालून, मेकअप करून आणि केस ठीकठाक करून काहीच त्रास होत नसल्यासारख्या उभ्या होत्या. आणि मुलंही अगदी टापटिपीत होती. मग पदवीदान सुरु झालं, एकेक विद्यार्थी व्यासपीठावर येऊ लागला, आणि मीना आणि मी उमा कधी दिसते आहे ह्याकडे डोळे लावून बसलो. शेवटी 'उमा भाटी' असा पुकारा झाला, उमा व्यासपीठावर आली, डीनने तिच्याबरोबर हस्तांदोलन केले, डिग्रीचा कागद दिला आणि क्षणात उमा मॅगना कुम लौडे पदवी घेऊन गेली सुद्धा! आणि डीनच्या लिस्ट मध्ये आली.

माझा उर अगदी भरून आला. पिल्लाचं आता फुलपाखरू झालं होतं!

शब्दकोडे

सायली अमरापूरकर-जहागिरदार
अर्चना गोवंडे

आडवे शब्द:

१		२		३	४	५
				६		
७	८		९			
	१०	११				
१२						
		१३			१४	१५
					१६	

१: ह्या दिवशी भारत हा देश एक स्वतंत्र राष्ट्र
म्हणून अस्तित्वात आला

६: सोसाट्याचा वारा, प्रचंड वेगवान वारा; तुफान

७: लक्ष्मी मातेचे एक नाव; माधवराव पेशवे यांच्या
बायकोचे नाव; ___-माधव

९: कौशल्य, कला- ___

१२: कोळशासारखे ; पांढरे शुभ्र च्या विरुद्ध

१३: खोडसळ; टिंगल करणारे

१६. बासरी

उभे शब्द:

१. गरोदर स्त्रीसाठी केले जाणारे ; एक संस्कृत संज्ञा,
ज्याचा शाब्दिक अर्थ
'गर्भातील शिक्षण' असा होतो.

२: त्या दोघांचे स्वभाव ----- जुळतात

३: अश्विन महिन्यात साजरे केले जाणारे दोन मोठे सण

४: संस्कृत मध्ये "बोल"; " ___ " जाऊ कुणाला शरण - एक प्रसिद्ध नाट्यगीत

५. वारा वाहत असताना पानांचा होणार आवाज

८: छत्रपती शिवाजी महाराजांचे सैनिक

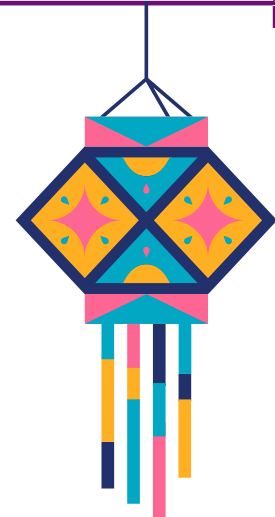
९: पावसाळ्यातील अति आर्द्रतेमुळे घरात येणारा दुर्गंध

११: कोंबडी; ___ पालन

१२: निमित्त, प्रयोजन

१४: सुग्रण पक्ष्याचे घर

१५: प्रसादाच्या शिऱ्यासाठी लागणारे एक साहित्य

मागील शब्दकोडे उत्तर

१प्रे	मा	२ला	उ	प	३मा	ना	ही	४ह	द	य	
य		ल			या			५र			६ट
सी					ळू			७मे	ण	८ब	ती
	९श	१०प	११थ		१२म	हे	श		हा		१३क
	१४वा	च	वा		१५का	का		१६दे	१७ख	णा	वि
	१८स	न		१९अ		२०आ	व	र		२१भा	ता
२२मा	न		२३र	वि	वा	र		२४व	ल्ह	व	
णि		२५श्री		स्म			२६सा	२७ल	स	२८ना	२९व
३०क	३१क्षा		३२क	र	३३वा			स			न
३४मो	र		३५रा	णी	चा	३६वा	३७ग		३८पा	३९च	वा
ती		४०मा		प		४१व	ल्ली		४२क	ळ	स
		४३हे	४४ल		४५अ	त्र		४६हा	क		
४७जं		री	ता		मू		४८		४९	५०क	डी

बृहन महाराष्ट्र मंडळाच्या नवीन प्रकल्पासंबंधी -

ध्यान, योगासने, शरीर स्वास्थ्य, मनःस्वास्थ्य, या अनुषंगाने विविध कार्यक्रम सादर करता यावेत, या उद्देशाने, “ध्यान आणि स्वतःची निगा” (Meditation and Self Care) या अनेक विषयांना सामावून घेणार्या शीर्षकाखाली मंडळाने विविध उपक्रम आयोजित करण्याचे ठरविले आहे.

केवळ वरील प्रकारचे स्वास्थ्यच नव्हे, तर त्या अनुषंगाने येणारे विषय, जसे, वास्तवाचे अधिक सजग भान असण्याची मनाची क्षमता, क्षण जागृती (present moment awareness) हे विषयही महत्वाचे आहेत. त्यातूनच तनाची अन् मनाची सुदृढता वाढेल. यांचाही समावेश आमच्या सत्रांमध्ये असेल. या खेरीज सोप्या परंतु आरोग्यास पोषक अशा पाककृतींच्या प्रात्यक्षिकांची काही सत्रे असतील.

दर रविवारी सकाळी 11- 12.30 EST या वेळात हे कार्यक्रम Zoom वरून प्रसारित होतील. (म्हणजे मिनेसोटा मध्ये दर रविवारी सकाळी १० ते ११. ३०)

या कार्यक्रमांची व्यापकता लक्षात घेता, अधिकाधिक व्यक्तींनी हा कार्यक्रम जरूर पहावा, त्याचा लाभ घ्यावा, असे आवाहन आम्ही करित आहोत. अधिक माहितीसाठी flyer बघावे.

मराठी असोसिएशन ऑफ मिनेसोटा ची BMM कार्यकर्ती : सायली अमरापूरकर (emailsayali@gmail.com)

BMM Meditation & Self-care

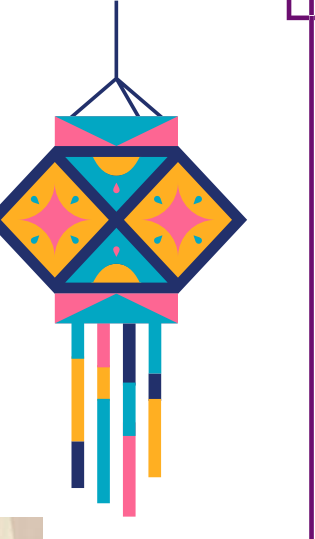
This is one of the new initiatives of BMM. For the past 18 months Meditation was conducted for seniors. This initiative is now open to all age groups, 21years and above

Objective: Strengthen Mind-Body Skills
Time: 11 AM - 12:30 PM EST (Every Sunday)

Alka Deshpande Health & Nutrition
Shrikant Sabnis Yoga and Pranayama
Sayali Amarapurkar Mental Wellness
Anagha Barve & Anjali Joshi Discussion of Behavioral Issues, Formal Meditation & Audience Participation

Registration - tinyurl.com/bmm2meditation Questions - abarve6@gmail.com

MAM कर्मिटी आणल हलतगुज संपादकांकडून तुम्हा सर्वांना दिवाळीच्या हार्दिक शुभेच्छां!

अमरजा, संदीप आणल चि.आरव

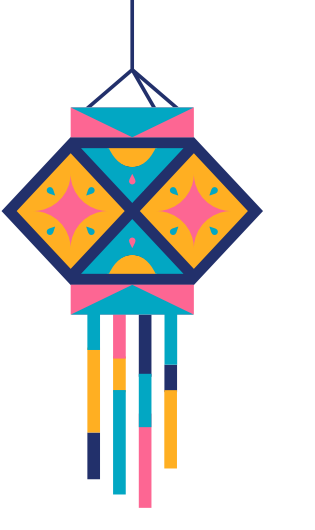
अमित, प्रविणा, कु शौर्या , कु आर्या
आणल श्री नरेंद्र

MAM कर्मिटी -शिल्पा, पारस, अमोल, नेहा, नलिनी, देव, समीर, सोनाली

मराठी असोसिएशन ऑफ मिनेसोटा सांस्कृतिक कार्यक्रम

पिकनिक २०२२

चित्रपट

- भारताच्या ...

BMM

इंडियन फेस्टिवल २०२२

गणेश उत्सव २०२२

भोंडला दांडिया २०२२

गणेश उत्सव जेवण

संघ २०२२